

Utbetalning

av pension och pensionsrelaterade förmåner

Vägledning

2020:1 version 1

PENSIONS
MYNDIGHETEN

Vägledningarna innehåller samlad information om vad som gäller inom ett verksamhetsområde. Vägledningarna tas fram av Pensionsmyndigheten.

En vägledning kan innehålla beskrivningar av:

- författningsbestämmelser
- förarbeten
- praxis
- JO:s beslut.

Vägledningarna uppdateras löpande och publiceras på Pensionsmyndighetens webbplats, <http://www.pensionsmyndigheten.se/Vagledning.html>.

Vägledning 2020:1 Utbetalning av pension och pensionsrelaterade förmåner, version 1

Innehåll

1.	Inledning	1
2.	När betalar Pensionsmyndigheten ut pension eller pensionsrelaterad förmån?	2
2.1.	Utbetalningstidpunkter	2
2.2.	Datum för utbetalning till den som bor utomlands.....	2
2.3.	Levnadsintyg	3
2.4.	Periodicitet	3
2.5.	Avrundningsregler.....	4
2.5.1.	Tilläggs pension och garantipension.....	4
2.5.2.	Inkomst pension, tilläggs pension, garantipension.....	4
2.5.3.	Premiepension och premiepension till efterlevande.....	5
2.5.4.	Inkomstgrundande efterlevandepension samt efterlevandestöd och garantipension samtidigt.....	5
2.5.5.	Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd	6
2.6.	Små belopp.....	6
2.7.	Bostadstillägg.....	7
2.8.	Äldreförsörjningsstöd.....	7
3.	Efterlevandelivränta och begravningshjälp.....	8
3.1.	Periodicitet	8
3.2.	Avrundningsregler.....	8
3.3.	Små belopp.....	8
3.4.	Utbetalning för förfluten tid	8
3.5.	Utbetalning till personer som bor utomlands.....	8
3.6.	Delförmåner efterlevandelivränta och begravningshjälp	9
4.	Skatt.....	10
4.1.	Inledning	10
4.2.	Förmåner och ersättningar som inte är skattepliktiga.....	10
4.3.	Skattepliktiga förmåner	11
4.4.	Skatteformer	11
4.4.1.	F-skatt	12
4.4.2.	F-skatt med villkor, så kallad FA-skatt.....	12
4.4.3.	Särskild A-skatt, så kallad SA-skatt.....	12
4.5.	Skatteavdrag	12
4.5.1.	Huvudinkomst.....	13
4.5.2.	Sidoinkomst.....	14
4.6.	Allmänna skattetabeller.....	14
4.6.1.	Engångsbelopp och löpande utbetalning.....	14
4.6.2.	Ändring av skatteavdrag	15
4.6.3.	Frivillig höjning av skatteavdrag.....	15
4.6.4.	Förhöjt skatteavdrag – skattsedel saknas	16
4.7.	Återbetalning av gjort skatteavdrag	16

4.8.	Dubbelbeskattning.....	17
4.9.	Grängångare	17
4.10.	Särskild inkomstskatt (SINK) för personer bosatta utomlands	17
4.10.1.	Ansökan om SINK	18
5.	Avdrag vid ordinarie utbetalningar	19
5.1.	Avdragsordning	19
5.2.	Skatt.....	19
5.3.	Institutionsvistelse	19
5.3.1.	Allmän pension eller äldreförsörjningsstöd.....	20
5.3.2.	Personer med efterlevandepension eller efterlevandelivränta	21
5.3.3.	Bostadstillägg.....	21
5.4.	Kvittning.....	23
5.5.	Utmätning	23
5.5.1.	Felaktig redovisning till Kronofogden.....	24
5.5.2.	Utmätningförbud	24
5.6.	Återbetalning av för mycket utbetald ersättning enligt förordning 574/72 eller förordning 987/2009	25
5.7.	Överenskommelse om avdrag.....	25
6.	Avdrag vid utbetalning för retroaktiv tid	26
6.1.	Avdragsordning	26
6.2.	Sammanträffande av förmåner	26
6.2.1.	Övergångsbestämmelser	27
6.2.2.	Kommuniceringsskyldighet enligt förvaltningslagen	27
6.2.3.	Sammanträffande av retroaktivt beviljade ersättningar	27
6.3.	Begäran från socialnämnd enligt 107 kap. 5 § SFB	28
6.3.1.	Pensionsmyndighetens underrättelse till socialnämnden.....	31
6.3.2.	Socialnämndens begäran	32
6.3.3.	Kommunicering av uppgifter som har tillförts ärendet genom socialnämnden eller Pensionsmyndigheten.....	32
6.3.4.	Till vem och när Pensionsmyndigheten ska kommunicera och till vem beslutet ska skickas	33
6.3.5.	Pensionsmyndighetens beslut till socialnämnden.....	33
6.3.6.	Missad utbetalning till socialnämnden.....	34
7.	Betalningsmottagare.....	35
7.1.	Särskilda regler.....	35
7.1.1.	Barnpension och efterlevandestöd	35
7.1.2.	Familjeförmåner inom EU/EES och Schweiz.....	35
7.2.	Ställföreträdare.....	36
7.3.	Fullmakt.....	36
7.3.1.	Framtidsfullmakt.....	38
7.3.2.	Anhörigas behörighet att rättshandla	38

7.3.3.	Får Pensionsmyndigheten betala ut pension eller pensionsrelaterad förmån till annan än pensionären med stöd av fullmakt?.....	38
7.4.	Utbetalning till en person som är försvunnen	39
7.5.	Den försäkrade har avlidit	40
8.	Utbetalningssätt och beslut om utbetalning	41
8.1.	Beslut om utbetalning av pension eller pensionsrelaterad förmån	41
8.2.	Utbetalning till en person som är bosatt i Sverige.....	41
8.3.	Utbetalning till en person som är bosatt utomlands	42
8.3.1.	IBAN	42
9.	Vem får beslutet om utbetalning	43
9.1.	Grundregel	43
9.2.	Den försäkrade har en ställföreträdare	43
9.2.1.	Omyndig (underårig).....	43
9.2.2.	God man.....	43
9.2.3.	Förvaltare.....	44
9.2.4.	Fullmäktig.....	44
9.2.5.	Annan ställföreträdare.....	44
9.3.	Den försäkrade har ingen fast adress	44
10.	Överlåtelseförbud	46
10.1.	Huvudregel	46
11.	Arbetsgivardeklarationer och kontrolluppgifter.....	47
11.1.	Ändrade regler från och med 1 januari 2019.....	47
11.2.	I några situationer ska kontrolluppgift lämnas	47
11.3.	Arbetsgivardeklaration på individnivå	47
12.	Preskription av rätten till en ersättning	49
12.1.	Utbetalningen.....	49
12.2.	Pensionsmyndigheten utreder rätten till ersättningen	50
13.	Övrigt.....	51
13.1.	Returhantering	51
13.2.	Avtal om betalning via bank.....	51

Förkortningar

AFL	Den upphävda lagen (1962:381) om allmän försäkring
FASP	Förordningen (1977:284) om arbetsskadeförsäkring och statligt personskadeskydd
FB	Föräldrabalken
FL	Förvaltningslagen (2017:900)
FÖD	Försäkringsöverdomstolen
IL	Inkomstskattelagen (1999:1229)
JK	Justitiekanslern
JO	Justitieombudsmannen
KFM	Kronofogden
PFS	Pensionsmyndighetens föreskrifter
Prop.	Proposition
PRS	Pensionsmyndighetens rättsliga ställningstagande
RFFS	Riksförsäkringsverkets författningssamling
RÅ	Regeringsrättens årsbok
SFB	Socialförsäkringsbalken
SFBP	Lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken
SFL	Skatteförfarandelagen (2011:1244)
SoL	Socialtjänstlagen (2001:453)
SINK	Lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta
UB	Utsökningsbalken

Sammanfattning

Denna vägledning behandlar reglerna för utbetalning av olika pensioner och pensionsrelaterade förmåner som Pensionsmyndigheten betalar ut till den enskilde. Vägledningen beskriver de författningar som reglerar hur och när Pensionsmyndigheten ska göra en utbetalning. En utbetalning kan avse löpande månatlig ersättning eller en ersättning som beviljas för retroaktiv tid.

I de fall det finns särskilda regler för en utbetalning som avser retroaktiv tid beskrivs detta. I annat fall gäller de beskrivna reglerna för all utbetalning.

Reglerna om utbetalning omfattar tidpunkten för utbetalningen, olika avdrag som kan eller måste göras innan den enskilde får ersättningen, vem som ska få ersättningen, hur ersättningen betalas ut samt frågor om levnadsintyg, arbetsgivardeklaration på individnivå och preskription.

Socialförsäkringsbalken (SFB) är en sammanhållen och heltäckande socialförsäkringslag. Den trädde i kraft den 1 januari 2011 och ersätter ungefär 30 av de tidigare gällande socialförsäkringsförfattningarna. SFB omfattar i stort sett samtliga socialförsäkringsförmåner som administreras av Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket. Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning, etableringsersättning, etableringstillägg, bostadsersättning och statligt tandvårdsstöd är exempel på ersättningar som inte omfattas av SFB.

SFB är indelad i åtta avdelningar som benämns A till H. Avdelning A innehåller övergripande bestämmelser för SFB som helhet. Det är bestämmelser om personkrets, försäkringsskydd och generella definitioner. I avdelning B–G finns bestämmelser om de olika förmånerna. I avdelning H finns vissa gemensamma bestämmelser för de olika förmånerna, bestämmelser om handläggning samt administrativa och organisatoriska bestämmelser.

I SFB har språket moderniserats och vissa nya begrepp har införts. Viss rättspraxis från Regeringsrätten, numera Högsta förvaltningsdomstolen, och den tidigare Försäkringsöverdomstolen samt några allmänna förvaltningsrättsliga principer har blivit inskrivna i lagtexten. Syftet med SFB har inte varit att genomföra några ändringar i sak – så kallade materiella ändringar – utan tidigare lagstiftning har i princip oförändrad förts över till SFB. SFB innehåller alltså samma bestämmelser som tidigare lagstiftning när det gäller förutsättningarna för att få en förmån. Ersättningsnivåerna är också oförändrade. Det finns dock några ändringar i sak som beror på att vissa bestämmelser har blivit gemensamma för de olika förmånerna. Syftet med dessa ändringar har varit att ta bort obefogade skillnader mellan förmånerna.

Bestämmelser om sammanträffande av förmåner vid retroaktiv utbetalning av ersättning och utbetalning till socialnämnden finns i avdelning H, 107 kap. 2 och 5 §§ SFB. Vägledningen beskriver de flesta socialförsäkringsförmånerna som administreras av Pensionsmyndigheten.

Den beskriver dock inte reglerna för att betala ut

- skadestånd eller
- frivillig pension.

Pensionsmyndigheten administrerar och beslutar i alla frågor om pension och pensionsrelaterade förmåner. Skatteverket beslutar dock om pensionsgrundande inkomst.

- Allmän pension: Inkomstpension, tilläggspension, premiepension och garantipension.
- Särskilt pensionstillägg kan betalas ut till pensionär som är född 1953 eller tidigare och som har vårdat sjukt eller handikappat barn.
- Bostadstillägg till pensionärer, särskilt bostadstillägg, äldreförsörjningsstöd.
- Efterlevandepension: Omställningspension, förlängd omställningspension, änkepension, barnpension, efterlevandestöd och premiepension till efterlevande samt särskild efterlevandepension.
- Efterlevandelivränta till vuxen och barn, begravningshjälp.

Försäkringskassan verkställer utbetalningen av alla pensionsförmåner på uppdrag av Pensionsmyndigheten. Pensionsmyndigheten står som utbetalare på utbetalningsbesked och i redovisningen till Skatteverket.

Vilket land en person bor i kan vara helt avgörande för om han eller hon har rätt till förmånen eller inte. Rätten till en förmån eller en delförmån skiljer sig åt och är beroende av om det är en bosättningsbaserad eller inkomstbaserad förmån. Reglerna för vad som gäller finns i vägledning för respektive förmån.

Läsanvisning

Denna vägledning ska vara ett hjälpmedel för Pensionsmyndighetens medarbetare i handläggningen. Den kan också vara ett stöd vid utbildning av Pensionsmyndighetens personal.

Vägledningen redovisar och förklarar lagar och andra bestämmelser. Den redogör för de delar av lagens förarbeten som är särskilt viktiga för att förstå hur lagen ska tillämpas. Den redogör också för rättspraxis samt för Pensionsmyndighetens rättsliga ställningstaganden.

Hänvisningar

I vägledningen finns hänvisningar till lagar, förordningar, föreskrifter, Pensionsmyndighetens rättsliga ställningstaganden och interna styrdokument, förarbeten, rättsfall, JO-beslut och andra vägledningar. Hänvisningen finns antingen angiven i löpande text eller inom parentes i direkt anslutning till den mening eller det stycke den avser.

I en bilaga till vägledningen finns en källförteckning som redovisar de lagar, förordningar, domar etc. som nämns i vägledningen.

Exempel

Vägledningen innehåller också exempel. De är komplement till beskrivningarna och åskådliggör hur en regel ska tillämpas.

Historik

För att läsa historik före 2015 när utbetalning av Pensionsmyndighetens förmåner ingick i Försäkringskassans utbetalning hänvisas till Försäkringskassans vägledning om utbetalning.

Att hitta rätt i vägledningen

I vägledningen finns en innehållsförteckning. Innehållsförteckningen är placerad först och ger en översiktsbild av vägledningens kapitel och avsnitt.

1. Inledning

Pensionsmyndigheten administrerar och beslutar om pension och pensionsrelaterade förmåner.

I den allmänna pensionen ingår inkomstgrundad ålderspension i form av inkomstpension, tilläggspension och premiepension samt garantipension för den som har låg eller ingen inkomstgrundad pension.

Efterlevandepension förekommer i form av barnpension, omställningspension, förlängd omställningspension, änkepension, garantipension till omställningspension, garantipension till förlängd omställningspension, garantipension till änkepension och premiepension till efterlevande samt särskild efterlevandepension.

Efterlevandestöd till barn är ett grundskydd till barn vars ena eller båda föräldrar avlidit.

Efterlevandelivränta kan betalas ut till efterlevande till en person som avlidit till följd av en arbetsskada, arbetssjukdom eller vid olycksfall till eller från arbetet. Begravningshjälp kan betalas ut till dödsboet.

Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd ingår i begreppet pensionsrelaterade förmåner.

Bostadstillägg till ålderspensionärer administreras av Pensionsmyndigheten. Bostadstillägg administreras även av Försäkringskassan när bostadstillägget utges som tillägg till sjukersättning eller aktivitetsersättning.

Särskilt pensionstillägg ingår också i begreppet pensionsrelaterade förmåner och kan betalas ut till en ålderspensionär som vårdat sjukt eller handikappat barn och därför haft en lägre arbetsinkomst.

En av de viktigaste uppgifterna för Pensionsmyndigheten är att betala ut rätt ersättning i rätt tid till rätt person. Denna vägledning beskriver det regelverk som gäller för utbetalning av de olika pensioner och pensionsrelaterade förmåner som Pensionsmyndigheten administrerar enligt ovan.

2. När betalar Pensionsmyndigheten ut pension eller pensionsrelaterad förmån?

Detta kapitel beskriver

- när och hur ofta Pensionsmyndigheten betalar ut en förmån
- de bestämmelser som finns om olika avrundningsregler, samt
- utbetalning av små belopp.

2.1. Utbetalningstidpunkter

Pensionsmyndighetens förmåner betalas ut varje månad i en gemensam utbetalning. Ordinarie utbetalningsdatum för samtliga förmåner är 18:e i månaden för födda dag 1 – 15 och 19:e i månaden för födda dag 16 – 31.

- Allmän pension
- Efterlevandepension (inkl. premiepension till efterlevande)
- Särskilt pensionstillägg
- Bostadstillägg till allmän pension och äldreförsörjningsstöd
- Efterlevandestöd
- Efterlevandelivränta

När utbetalningsdagen är på en söndag eller på en omedelbart därpå följande helgdag, ska pensionen kunna tas ut närmast följande vardag.

När utbetalningsdagen är på en annan helgdag, på en lördag eller på midsommarafton ska förmånen kunna tas ut närmast föregående vardag (9 § förordningen [2002:782] om ansökan och utbetalning av pension m.fl. förmåner).

När Pensionsmyndigheten ska betala ut pension till en försäkrad som vistas eller bor utomlands gäller reglerna som beskrivs nedan.

2.2. Datum för utbetalning till den som bor utomlands

I 10 § i förordningen [2002:782] om ansökan och utbetalning av pension m.fl. förmåner sägs att Pensionsmyndigheten ska besluta om tiden för utbetalning av

- pension eller annan förmån till den som vistas utomlands och
- det belopp som först förfaller till betalning efter beslut om pension eller annan förordning.

Ett sådant beslut har Pensionsmyndigheten fattat i föreskriften (PFS 2011:5) om ändring i Pensionsmyndighetens föreskrifter (PFS 2010:1) om sättet och tiden för utbetalning av pension m.m. till den som vistas eller bor utomlands.

När utbetalning görs till konto i Sverige till en person som bor utomlands ska ersättningen vara tillgänglig för lyftning samma datum som gäller för bosatta i Sverige.

När utbetalning görs till konto utomlands ska överföring från betalningsinstitut i Sverige ske senast den dag som gäller för utbetalning till den som bor i Sverige (3 § PFS 2011:5).

2.3. Levnadsintyg

Den svenska lagstiftningen ger utrymme för att exportera vissa förmåner (t.ex. allmän pension och efterlevandepension samt efterlevandelivränta) till personer som bor utomlands.

Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan får enligt 110 kap. 15 § SFB begära att dessa personer styrker att de fortfarande har rätt till förmånen. Detta görs genom att Pensionsmyndigheten varje år skickar ut en begäran om levnadsintyg till personen.

Huvudsyftet med intyget är att kontrollera om förmånstagaren lever. Men intyget innehåller även frågor om civilstånd och medborgarskap som ska besvaras.

När intyget kommer tillbaka ska det vara underskrivet av förmånstagaren samt underskrivet och stämplat av en myndighet i utlandet eller i Sverige. Alternativt kan levnadsintyget signeras digitalt genom att logga in på Mina sidor på Pensionsmyndighetens webbplats.

Följande institutioner kan enligt 3 § Pensionsmyndighetens föreskrifter om levnadsintyg (PFS 2012:2) intyga uppgifterna: Pensionsmyndigheten, Försäkringskassan, svensk ambassad, svenskt konsulat, Svenska kyrkan, utländsk socialförsäkringsinstitution, notarius publicus, utländsk polismyndighet och utländsk registerförande befolkningsmyndighet.

Om Pensionsmyndigheten begär att få in ett levnadsintyg och pensionären, trots påminnelse, inte skickar in detta så skickas ett ytterligare brev där Pensionsmyndigheten upplyser pensionären om att pensionen inte kommer att betalas ut förrän begärt levnadsintyg inkommer eller det på annat sätt visar sig att personen lever.

Mellan Sverige och vissa andra länder skickas informationen elektroniskt varje månad eller kvartal, olika beroende på överenskommelse med respektive land. Det innebär att personen inte behöver gå till exempelvis en ambassad för att få levnadsintyget stämplat och intygat.

2.4. Periodicitet

Huvudregeln är att Pensionsmyndigheten betalar ut allmän pension, efterlevandepension, efterlevandestöd till barn, bostadstillägg och

äldreförsörjningsstöd och efterlevandelivränta en gång i månaden (71 kap. 2 §, 85 kap. 13 §, 103 kap. 5 § samt 74 kap. 21 § SFB).

Om ersättningen är mycket låg finns särskilda bestämmelser om detta. Se vidare om småbelopp i avsnitt 2.7.

Utbetalning av Pensionsmyndighetens förmåner verkställs genom Försäkringskassan (7 § förordningen [2002:782] om ansökan och utbetalning av pension m.fl. förmåner).

Utbetalning som avser retroaktiv tid kan ske under månaden. När premiepension beviljas för retroaktiv tid skickas betalningsuppdrag en gång per vecka från Pensionsmyndigheten till Försäkringskassan som verkställer utbetalningen. Övriga utbetalningar som avser retroaktivt beräknad pensionsförmån eller pensionsrelaterad förmån skickas för utbetalning från Försäkringskassan till banken dagligen.

2.5. Avrundningsregler

Huvudregeln är vanlig matematisk avrundning om inget annat anges. Det innebär att ett belopp som slutar på örestitlet 50 eller mer höjs till närmaste hela krona, och att örestal på 49 eller mindre tas bort.

Den totala årliga ersättningen ska avrundas till närmaste hela krona som är jämnt delbart med tolv. Detta gäller när Pensionsmyndigheten beräknar inkomstpension, tilläggspension, garantipension, efterlevandepension, efterlevandestöd, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd (71 kap. 3 §, 85 kap. 15 §, 103 kap. 5 § samt 74 kap. 21 § SFB).

Belopp som skickas för utbetalning är redan avrundade i förmånssystemet och skickas som avrundade belopp till Försäkringskassans utbetalningssystem för att verkställas. Det gäller allmän pension och efterlevandepension samt bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd.

Det kan uppkomma situationer när beloppen som den enskilde är berättigad till är ytterst låga, exempelvis fem kronor per år. Det finns inget lagstöd för att låta bli att betala ut låga belopp, däremot kan avrundningsreglerna medföra att den försäkrade inte får ut några pengar.

Nedan finns exempel på hur reglerna för avrundning ska tillämpas.

2.5.1. Tilläggspension och garantipension

När Pensionsmyndigheten betalar ut enbart inkomstpension eller tilläggspension ska årsbeloppet avrundas till närmaste hela krona som är jämnt delbart med tolv när månadsbeloppet beräknas. Detta gäller även om också garantipension betalas ut (71 kap. 3 och 4 §§ SFB).

2.5.2. Inkomstpension, tilläggspension, garantipension

Om Pensionsmyndigheten betalar ut både tilläggspension och garantipension fungerar pensionerna i detta sammanhang som en sammanlagd pension. Om summan av pensionernas årsbelopp inte är jämnt delbar med tolv ska den avrundas till ett årsbelopp som är jämnt delbart med tolv. Avrundningen påverkar då garantipensionen (71 kap. 3 och 4 §§ SFB).

Exempel

Ulla är berättigad till både tilläggspension och garantipension. Pensionsmyndigheten ska betala ut pensionen för november månad. Pensionsmyndigheten har beräknat tilläggspensionen till 71 527 kronor per år och garantipensionen till 11 554 kronor per år.

För att beloppen ska bli jämnt delbara med tolv avrundas tilläggspensionens och garantipensionens årsbelopp var för sig. Månadsbeloppet för den sammanlagda pensionen blir $5961 + 962 = 6\,923$ kronor.

Tilläggspension: $71\,527/12 = 5\,960,58$ som avrundas till 5 961 kr.

Garantipension: $11\,549/12 = 962,24$ som avrundas till 962 kr.

2.5.3. Premiepension och premiepension till efterlevande

Premiepension och premiepension till efterlevande avrundas månadsvis till närmaste hela kronor, varvid 50 öre avrundas uppåt (71 kap. 5 § SFB).

2.5.4. Inkomstgrundande efterlevandepension samt efterlevandestöd och garantipension samtidigt

Vid beräkning av efterlevandepension och efterlevandestöd ska den totala årliga ersättningen avrundas till närmast hela kronor som är jämnt delbart med tolv (85 kap. 15 § SFB).

Om garantipension eller efterlevandestöd betalas ut samtidigt som

- omställningspension
- förlängd omställningspension
- särskild efterlevandepension
- barnpension eller
- änkepension.

ska avrundningen göras på garantipensionen eller efterlevandestödet, oavsett om det blir en ökning eller minskning (85 kap. 15 § SFB).

Exempel

Pensionsmyndigheten beräknar Unnis änkepension till 24 977 kronor per år. Garantipensionen till änkepensionen blir 55 750 kronor per år. Den sammanlagda pensionen, 80 727 kronor per år, avrundas till 80 724 kronor för att bli jämnt delbar med tolv. Avrundningen görs på garantipensionens årsbelopp som då blir 55 747 kronor. Garantipensionen avrundas nedåt med tre kronor. Månadsbeloppet för Unnis sammanlagda pension blir då $80\,724/12 = 6\,727$ kronor. För utbetalningsmånaden blir

Änkepensionen: $24\,977/12 = 2\,081,14$ som avrundas till 2 081 kr.

Garantipensionen: $6\,727 - \text{änkepensionen } 2\,081 \text{ kr} = 4\,646$ kr.

2.5.5. Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd

Vid beräkning av bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd ska den årliga ersättningen avrundas till närmast hela krontal som är delbart med tolv (103 kap. 5 § samt 74 kap. 21 § SFB).

2.6. Små belopp

Detta avsnitt gäller inte för utbetalning av bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd.

När det årliga bruttobeloppet av pension och efterlevandestöd är högst 2 400 kronor är huvudregeln att ersättningen betalas ut i efterskott en eller två gånger per år (71 kap. 2 § samt 85 kap. 13 § SFB). Det krävs inte något samtycke från den försäkrade. Regeln gäller både personer som bor i Sverige och de som bor utomlands (prop. 1997/98:151 om inkomstgrundad ålderspension m.m., avsnitt 25.2, s. 466).

Det är reglerat i föreskrifter när de små beloppen ska betalas ut. Bruttobelopp på högst 200 kronor per månad som avser pension ska inte betalas ut månadsvis. I stället ska pensionen ackumuleras och betalas ut i efterskott i juni och december varje år på den utbetalningsdag som anges i 9 § förordningen [2002:782] om ansökan och utbetalning av pension m.fl. förmåner. Belopp för januari till och med juni betalas ut i juni. Belopp för juli till och med december betalas ut i december (3 § första stycket Pensionsmyndighetens föreskrifter [PFS 2013:7] om ändring i Pensionsmyndighetens föreskrifter PFS 2011:6 om ansökan om pension och utbetalning av små belopp).

Beslut om utbetalning skickas i januari varje år till personer med småbelopp, även om beloppet är 0 kronor. Där meddelas information om utbetalningsdagar under det kommande året samt övrig information som lämnas till samtliga pensionärer.

Den försäkrade kan också begära att beloppet endast ska betalas ut en gång per år. Det ska då ske på den ordinarie utbetalningsdagen i december det år beloppen avser (3 § andra stycket PFS 2013:7).

Om årsbeloppet höjs så att den sammanlagda utbetalningen av förmåner enligt 1 §, förutom bostadstillägg, överstiger 200 kronor för en månad ska utbetalning ske av det belopp som dittills ackumulerats. Beloppet ska betalas ut senast den ordinarie utbetalningsdagen i månaden (4 § 1 första stycket PFS 2013:7).

Om samtliga pensionsförmåner upphör att utgå under en löpande period ska det belopp, som dittills ackumulerats, betalas ut snarast möjligt vid den ordinarie utbetalningsdagen i månaden (4 § andra stycket PFS 2013:7).

Efter överenskommelse med den försäkrade får förmånsbelopp som överstiger 200 kronor per månad betalas ut i den ordning som anges i 3 §. Om överenskommelsen upphör att gälla under en löpande period ska det förmånsbelopp, som dittills ackumulerats under perioden, betalas ut så snart som möjligt, dock senast den ordinarie utbetalningsdagen i månaden efter

det att överenskommelsen har upphört. När en förmån upphör, dras in eller återkallas, under en löpande period gäller vad som sägs i 4 § andra stycket (6 § PFS 2013:7).

Exempel

Amie bor utomlands och hennes bank tar ut en fast avgift för att betala ut hennes pension. Amie skriver till Pensionsmyndigheten och ber att hennes pension ska betalas ut en gång per år trots att den överstiger 200 kronor per månad. Pensionsmyndigheten kommer överens med Amie att betala ut hennes pension i december varje år.

Undantag då små belopp ska betalas ut månadsvis

Även om pensionsbeloppet är under 200 kronor per månad ska pension betalas ut varje månad när

- bostadstillägg eller äldreförsörjningsstöd enligt SFB betalas ut för samma period
- hela eller en del av beloppet ska hållas inne på grund av utmätning eller på grund av kvittning med anledning av återbetalningsskyldighet enligt SFB.

2.7. Bostadstillägg

Retroaktivt beviljat bostadstillägg som understiger 100 kronor ska betalas ut vid nästa ordinarie månadsutbetalning (7 § PFS 2013:7).

2.8. Äldreförsörjningsstöd

Det finns inte någon nedre gräns för utbetalning av äldreförsörjningsstöd månadsvis (74 kap. 21 § SFB).

3. Efterlevandelivränta och begravningshjälp

Detta kapitel beskriver reglerna för utbetalning av efterlevandelivränta och begravningshjälp.

3.1. Periodicitet

Som huvudregel gäller att Pensionsmyndigheten betalar ut efterlevandelivränta månadsvis. Det framgår av 24 § förordningen (1977:284) om arbetsskadeförsäkring och statligt personskadeskydd (FASP).

Begravningshjälp och efterlevandelivränta för retroaktiv tid betalas ut vid ett utbetalningstillfälle.

Efterlevandelivränta ingår i gemensam utbetalning med pension och utbetalningsdagarna är desamma. Se kapitel 2.1 Utbetalningstidpunkter.

3.2. Avrundningsregler

Om det blir örestal vid beräkning av efterlevandelivränta ska Pensionsmyndigheten runda av ersättningen till närmaste hela kronor eller, om det slutar på 50 öre, till närmast högre kronor (26 § FASP).

3.3. Små belopp

Det finns inga särskilda regler för utbetalning av små belopp avseende efterlevandelivränta utan utbetalningen görs enligt huvudregeln.

3.4. Utbetalning för förfluten tid

Efterlevandelivränta för förfluten tid ska betalas ut så snart det kan ske (25 § FASP).

3.5. Utbetalning till personer som bor utomlands

När Pensionsmyndigheten gör en utbetalning till ett konto i Sverige av efterlevandelivränta till person som bor utomlands ska pengarna vara tillgängliga samma dag som gäller för bosatta i landet.

Om utbetalningen görs till ett konto utomlands ska överföringen från betalningsinstitutet göras senast på den utbetalningsdag som gäller för bosatta i Sverige.

För utbetalning av efterlevandelivränta gäller samma regler som för utbetalning av pension.

3.6. Delförmåner efterlevandelivränta och begravningshjälp

Efterlevandelivränta kan betalas ut till efterlevande vuxen eller barn till den som avlidit till följd av arbetsskada och kan bestå av

- barnlivränta
- omställningslivränta
- förlängd omställningslivränta
- änkelivränta
- begravningshjälp kan betalas ut till dödsboet.

4. Skatt

Detta kapitel beskriver de generella skattereglerna som gäller utbetalningar av pensioner och pensionsrelaterade förmåner. Om inget särskilt sägs gäller reglerna för samtliga förmåner. I samband med skatteförfarandelagens införande har vissa begrepp bytts ut, "F-skattsedel" heter numera "godkänd för F-skatt". I texten används dock det enklare "har F-skatt". Likaså har "taxering" bytts ut mot "beskattning". Begreppet taxeringsår har försvunnit.

Skattelagstiftningen har övergått från "inkomstår" till "beskattningsår" (med samma tidsmässiga innebörd), i texten används beteckningen "beskattningsår".

4.1. Inledning

Den som betalar ut kontant ersättning för arbete är normalt sett skyldig att göra skatteavdrag på skattepliktiga inkomster (10 kap. 2 § skatteförfarandelagen [2011:1244], SFL). De socialförsäkringsförmåner som är skattepliktiga likställs med ersättning för arbete i skattehänseende (10 kap. 3 § SFL). Pensionsmyndigheten ska alltså göra skatteavdrag när skattepliktiga förmåner betalas ut.

Den preliminära skatten betalas enligt särskild debitering (F-skatt eller särskild A-skatt) eller genom skatteavdrag (A-skatt). F-skatt betalas av den som är godkänd för F-skatt. För den som har A-skatt ska den som utger skattepliktig ersättning för arbete göra skatteavdrag.

Skatteavdrag ska göras antingen

- enligt tabell och kolumn
- efter en procentsats t ex när pension är sidoinkomst
- enligt Skatteverkets beslut (11 kap. 16 § första stycket SFL). Detta kallar vi för jämningsbeslut och kan t ex vara en specifik procentsats av skattepliktigt belopp
- enligt Skatteverkets beslut om att särskild inkomstskatt (SINK) ska gälla. Det finns särskilda skatteregler i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta. SINK är en definitiv källskatt. Detta innebär att skatten är slutligt beräknad och inte preliminär som övriga skatteavdrag.

4.2. Förmåner och ersättningar som inte är skattepliktiga

Följande pensionsrelaterade förmåner är inte skattepliktiga enligt 8 kap. 9, 10, 11 och 26 §§ samt 11 kap. 32 § IL.

- särskilt pensionstillägg
- efterlevandestöd
- bostadstillägg
- äldreförsörjningsstöd

- begravningshjälp

4.3. Skattepliktiga förmåner

Skatteavdrag ska göras från ersättning för arbete. Med ersättning för arbete likställs bland annat pension med flera ersättningar från socialförsäkringen (se 11 kap. IL).

Följande av Pensionsmyndighetens förmåner är skattepliktiga

- inkomstpension
- tilläggspension
- garantipension
- premiepension
- barn tillägg (upphört 2005)
- del av barnpension, se nedan
- omställningspension
- förlängd omställningspension
- särskild efterlevandepension
- änkepension
- efterlevandelivränta

Barnpension

Barnpension enligt 78 kap. SFB ska bara tas upp till den del pensionen för varje månad överstiger en tolfedel av 40 procent av prisbasbeloppet eller, vid pension efter båda föräldrarna, 80 procent av prisbasbeloppet (11 kap. 40 § IL). Detta gäller också motsvarande utländska ersättningar. Om både barnpension enligt SFB och en eller flera motsvarande utländska ersättningar betalas ut, eller om endast flera sådana utländska ersättningar betalas ut, ska den del av det sammanlagda beloppet som överstiger beloppsgränsen i första stycket tas ut.

Efterlevandelivränta ska inte tas upp till den del livräntan enligt 85 kap. 3, 5 och 6 §§ SFB medfört minskning av efterlevandestöd och sådan del av barnpensionen som inte ska tas upp (11 kap. 40 § IL).

4.4. Skatteformer

Skatteformen avgör om utbetalaren ska göra skatteavdrag eller inte. Om en person har A-skatt eller saknar skattsedel, ska utbetalaren göra skatteavdrag på utgiven ersättning för arbete och sådan ersättning som jämställs med ersättning för arbete är skatt (10 kap. 2 § SFL). Även om mottagaren har F-skatt ska Pensionsmyndigheten enligt 10 kap. 13 § SFL göra skatteavdrag från pension och andra ersättningar som anges i 10 kap. 3 § andra stycket SFL. Skatteavdrag ska göras med 30 procent enligt 11 kap. 20 § 4 SFL.

Varje år lämnar Skatteverket uppgift om skatteform och vilken skattetabell som är tillämplig för samtliga personer i landet (så kallad CSR-förfrågan).

Skatteverket utfärdar och skickar ut en A-skatt endast på begäran i normalfallet.

För en juridisk person får beslut om preliminär A-skatt fattas om vissa förutsättningar är uppfyllda (55 kap. 7 § SFL).

Om ersättning för arbete betalas ut till en juridisk person som saknar F-skattsedel ska skatteavdrag göras med 30 procent (11 kap. 24 SFL).

4.4.1. F-skatt

En person som uppger sig bedriva eller ha för avsikt att bedriva näringsverksamhet i Sverige kan ansöka om F-skatt. Näringsidkaren bestämmer själv om han eller hon vill ha F-skatt eller inte. Skatteverket kan inte tvinga näringsidkaren att ha F-skatt.

Från och med 2012 har F-skattsedeln ersatts med ett godkännande för F-skatt (9 kap. 1 § SFL). Ett sådant godkännande förnyas inte varje år utan gäller tillsvidare, såvida det inte återkallas av Skatteverket.

Om den försäkrade inte har F-skatt har han eller hon A-skatt. Det gäller till exempel löntagare och pensionärer samt näringsidkare som inte vill ha F-skatt, eller om deras F-skatt är återkallad.

4.4.2. F-skatt med villkor, så kallad FA-skatt

FA-skatt innebär att en person samtidigt har både F-skatt och A-skatt. Bestämmelsen om det finns i 9 kap. 3 § SFL. Den anger att en F-skatt kan utfärdas under villkor att F-skatt endast åberopas i personens näringsverksamhet (F-skatt med villkor). Det betyder att om den inte åberopas skriftligen gäller reglerna för A-skatt. Har personen FA-skatt och inte åberopar sin F-skatt ska Pensionsmyndigheten göra skatteavdrag enligt tabell (A-skatt). Om personen har FA-skatt och skriftligen åberopar sin F-skatt ska Pensionsmyndigheten göra skatteavdrag med 30 procent.

Om F-skatten åberopas i en uppenbar anställning är arbetsgivaren enligt 10 kap. 14 § SFL skyldig att lämna en skriftlig anmälan till Skatteverket.

4.4.3. Särskild A-skatt, så kallad SA-skatt

SA-skatt debiteras normalt endast om en persons totala skatt för beskattningsåret inte kan förväntas bli täckt genom skatteavdrag, till exempel näringsidkare som inte vill ha F-skatt eller som fått sin F-skatt återkallad. SA-skatt är ett komplement till A-skatt. Den kan inte kombineras med F-skatt (8 kap. 5 § SFL)

Delägare i handelsbolag tilldelas normalt SA-skatt. De som bedriver näringsverksamhet vid sidan om bolaget kan dock få F-skatt (9 kap. 1 § SFL).

4.5. Skatteavdrag

Skatteavdrag från ersättning ska göras

- enligt skattetabell,
- med 30 procent, eller
- enligt Skatteverkets beslut.

I första hand gäller Skatteverkets beslut, om sådant finns.

Pensionsmyndigheten ska göra skatteavdrag vid varje utbetalningstillfälle (10 kap. 2 § SFL). Skatteavdrag ska inte göras på belopp som understiger 100 kronor (10 kap. 4 § 1 SFL).

Skatteverket beslutar vilken skattetablell som är tillämplig med ledning av var den försäkrade var folkbokförd den 1 november året före beskattningsåret (65 kap. 3 § IL). Underlaget för beräkning av skatt och skattebelopp avrundas nedåt till hela krontal (22 kap. 1 § skatteförfarandeförordningen (2011:1261)).

Skatteavdrag görs i hela kronor. Om örestal uppstår avrundas nedåt till närmaste hel krona.

4.5.1. Huvudinkomst

Med huvudinkomst avses sådan regelbunden ersättning till en fysisk person som utgör dennes huvudsakliga ersättning för arbete (jfr 11 kap. 3 § SFL). Från övriga inkomster och sidoinkomster ska skatteavdrag göras med 30 procent (11 kap. 20 § SFL).

När en utbetalare ska betala ut en ersättning och är skyldig att göra skatteavdrag kan utbetalaren anse sig vara huvudarbetsgivare och göra skatteavdrag enligt tabell om denne inte har kännedom om att det finns någon annan utbetalare som betalar ut högre ersättning. Om utbetalaren däremot känner till att det finns en annan utbetalare som betalar ut högre ersättning för arbete, ska avdrag ske med 30 procent, eftersom det då är frågan om en sidoinkomst.

Att en sidoarbetsgivare någon enstaka månad betalar ut ett högre belopp än huvudarbetsgivaren betyder inte att mottagaren får en ny huvudarbetsgivare. Däremot bör sidoarbetsgivaren fundera över om en sådan utbetalning gör att förhållandena ändras. Även om utbetalaren inte ska betraktas som huvudarbetsgivare måste denne i ett sådant läge göra skatteavdrag enligt tabellen för engångsbelopp förutsatt att det rör sig om en sådan ersättning som räknas som engångsbelopp. Som engångsbelopp räknas bl.a. retroaktiv lön, avgångsersättningar och retroaktiv ränta. För närmare redogörelse av engångsbelopp och skatteavdrag, se Skatteverkets broschyrer SKV 401 och SKV 403.

Exempel

Pensionsmyndigheten betalar varje månad ut inkomstpension med 10 000 kronor och utbetalare B betalar varje månad tjänstepension med 20 000 kr till samma mottagare. B är då huvudarbetsgivare. I oktober betalar Pensionsmyndigheten ut ett engångsbelopp på 150 000 kr. Här måste Pensionsmyndigheten ställa sig frågan om myndigheten kan vara att jämställa med huvudarbetsgivare. Under året betalar Pensionsmyndigheten ut den största ersättningen och ska därför göra skatteavdrag från engångsbeloppet enligt den särskilda skattetablellen för engångsbelopp i stället för avdrag med 30 procent som sidoarbetsgivare.

4.5.2. Sidoinkomst

När ersättningen betalas ut som en sidoinkomst ska Pensionsmyndigheten göra skatteavdrag med 30 procent (11 kap. 20 § SFL). Definition av sidoinkomst är helt enkelt att det inte är huvudinkomsten. Som sidoinkomst är till exempel regelbundna men lägre ersättningar eller enstaka utbetalningar från någon annan utbetalare.

För den som har F-skatt gäller särskilda regler som innebär att skatteavdrag alltid ska göras med 30 procent.

Den som har FA-skatt måste skriftligen åberopa sin F-skatt med villkor (FA-skatt) för att Pensionsmyndigheten ska dra 30 procent i skatt, annars ska Pensionsmyndigheten göra skatteavdrag enligt reglerna för A-skatt.

4.6. Allmänna skattetabeller

Skatteavdrag ska göras enligt allmänna skattetabeller från sådan ersättning som gäller en bestämd tidsperiod och betalas ut vid regelbundet återkommande tillfällen (11 kap. 2 och 17 § SFL).

Det finns skattetabeller i hela krontal för de olika kommunala skattesatserna. Tabellerna uppdateras av Skatteverket varje år. De är indelade i sex kolumner. På Skatteverkets webbplats www.skatteverket.se/skattetabeller finns en förklaring till varje kolumn.

4.6.1. Engångsbelopp och löpande utbetalning

Om Pensionsmyndigheten betalar ut ett engångsbelopp samtidigt som den försäkrade får löpande ersättning ska Pensionsmyndigheten göra skatteavdrag enligt den särskilda skattetabellen för så kallade engångsbelopp (11 kap. 17 § samt 12 kap. 6 § SFL). Skattetabellen ändras årligen. Se Skatteverkets föreskrifter på www.skatteverket.se.

Syftet med engångstabellen är att det totala preliminära skatteavdraget i möjligaste mån ska motsvara den beräknade slutliga skatten. I tabellen läggs beloppet för den retroaktiva tiden till de övriga inkomsterna under året för att se vilket skatteavdrag som ska göras på engångsbeloppet. Det är den arbetsgivare som betalar ut huvudinkomsten under året som ska använda engångsbeloppstabellen. För att kunna läsa av tabellen måste Pensionsmyndigheten uppskatta årsinkomsten. För att denna uppskattning ska bli så rätt som möjligt utgår man från månadsbeloppet som betalas ut, multiplicera detta med det antal månader som återstår av året, och lägger sedan till engångsbeloppet samt vad som betalats ut tidigare under året.

Reglerna innebär att Pensionsmyndigheten ska göra skatteavdrag på den retroaktiva ersättningen enligt tabellen för engångsbelopp och på den löpande ersättningen enligt den vanliga tabellen.

Exempel

Hans har beviljats inkomstpension och garantipension från och med november 2015. Beslutet registreras i februari 2016 men Hans har rätt till

pensionen från och med november 2015. Pensionsmyndigheten hinner inte med att betala ut pensionen med ordinarie månadsutbetalning i februari. Pensionsmyndigheten betalar ut pensionen för februari som en retroaktiv utbetalning under mars 2016. På utbetalningen för perioden november 2015 - februari 2016, som betalas ut i mars, ska Pensionsmyndigheten göra ett skatteavdrag enligt engångstabellen eftersom det är en retroaktiv ersättning. Årslönen som skatten beräknas på är mars månads belopp multiplicerat med 10 plus den retroaktiva ersättningen från föregående fem månader (november 2015 – februari 2016). På mars månads pensionsbelopp görs skatteavdraget enligt tabell eftersom det är en löpande betalning.

4.6.2. Ändring av skatteavdrag

Om Skatteverket har beslutat om särskild beräkningsgrund ska Pensionsmyndigheten inte göra skatteavdraget enligt tabell. Särskild beräkningsgrund innebär att skatteavdrag ska göras med viss procentandel av inkomsten (55 kap. 9 § SFL), så kallat jämningsbeslut.

Skatteverket kan också besluta om ändrad beräkning av skatteavdrag via omprövning (66 kap. 13-15 §§ SFL) eller fatta ändrat beslut under innevarande år. Detta beslut ska den försäkrade visa upp för Pensionsmyndigheten.

Skillnaden mellan dessa två beslut är att beslut om särskild beräkningsgrund för skatteavdrag fattas av Skatteverket innan första skatteavdraget för beskattningsåret ska göras. Ett beslut om ändrad beräkning av skatteavdrag innebär i praktiken att Skatteverket har gjort en ändring av tidigare fattat skattebeslut.

4.6.3. Frivillig höjning av skatteavdrag

Den försäkrade kan komma överens med sin arbetsgivare eller annan som betalar ut skattepliktig ersättning om att det ska göras ett förhöjt skatteavdrag.

Ett exempel är att den försäkrade ber Pensionsmyndigheten göra ett avdrag med en viss procentsats eller ett visst belopp förutom tabellavdraget vid varje utbetalningstillfälle. Detta är den enda situationen när Pensionsmyndigheten får tillmötesgå den försäkrades begäran om ändrat skatteavdrag eftersom avdraget då är ett högre belopp än vad som gäller enligt skattetabell eller enligt beslut från Skatteverket (11 kap. 22 § SFL).

Det är bara den som betalar ut den huvudsakliga ersättningen som är skyldig att tillmötesgå den försäkrades begäran om ett förhöjt skatteavdrag. Pensionsmyndigheten måste i dessa fall börja dra preliminär skatt enligt det förhöjda skatteavdraget senast från och med det första utbetalningstillfället som infaller sedan två veckor gått efter det att Pensionsmyndigheten fått anmälan (11 kap. 22 § SFL).

Om en försäkrad har begärt ett förhöjt skatteavdrag finns begäran om det förhöjda skatteavdraget kvar hos Pensionsmyndigheten när den försäkrade får en ny ersättning beviljad. Det kan vara en försäkrad som haft omställningspension och får allmän pension senare. Den gamla begäran finns kvar fast omställningspensionen upphört. Pensionsmyndigheten bör i

dessa fall kontakta den försäkrade och kontrollera om det förhöjda skatteavdraget ska gälla även i fortsättningen.

Den försäkrade kan när som helst begära att det frivilligt förhöjda skatteavdraget som den försäkrade själv har begärt ska upphöra. Om Skatteverket i beslut om ändrad beräkning eller särskild beräkningsgrund beslutat om ett lägre skatteavdrag än enligt tabell, kan den försäkrade själv begära att beslutet inte ska tillämpas.

För den som är försatt i konkurs får Skatteverket besluta att skatteavdrag ska göras med ett lägre belopp än vad som annars skulle ha gällt (55 kap. 11 § SFL). Om den försäkrade då skulle begära ett förhöjt skatteavdrag får Pensionsmyndigheten inte tillmötesgå denna begäran. Dessa bestämmelser har kommit till för att förhindra att en gäldenär begär ett för högt skatteavdrag och på så sätt förhindrar eller fördröjer utmätningen. I ett sådant fall ska Pensionsmyndigheten kontakta den försäkrade och förklara att det inte går att göra det förhöjda skatteavdraget (11 kap. 22 § andra stycket SFL).

4.6.4. Förhöjt skatteavdrag – skattsedel saknas

Ett förhöjt skatteavdrag ska göras från utbetalning av pension och pensionsrelaterad förmån när beslut om preliminär skatt saknas och ersättningen är mottagarens huvudinkomst.

Skatteavdrag ska göras enligt den skattetablell som närmast motsvarar skattesatsen för kommunal inkomstskatt för den ort där utbetalaren har sitt kontor, ökat med 10 procent av avdraget enligt tabellen. För Pensionsmyndigheten används Stockholms skattetablell ökat med 10 procent.

4.7. Återbetalning av gjort skatteavdrag

Enligt 10 kap. 20 § SFL ska ett gjort skatteavdrag i vissa fall betalas tillbaka. Bestämmelsen i SFL säger att kvitto ska lämnas på beloppet. En förutsättning för att den försäkrade ska få skatteavdraget återbetalat är att Pensionsmyndigheten via Försäkringskassan inte har redovisat in beloppet i en arbetsgivardeklaration till Skatteverket. En situation där återbetalning av skatteavdrag kan bli aktuell är när skatteavdrag gjorts enligt skattetablell, trots att Pensionsmyndigheten fått ett beslut om ändrad beräkning som Pensionsmyndigheten inte hunnit följa eller av misstag inte beaktat, allt under förutsättning att skatteavdraget inte har redovisats i arbetsgivardeklarationen.

Om den försäkrade vill att Pensionsmyndigheten ska betala tillbaka ett frivilligt höjt skatteavdrag kan Pensionsmyndigheten inte göra detta när skatten är redovisad till Skatteverket. Den försäkrade får i stället ansöka om ändrad beräkning hos Skatteverket om det gäller skatt för pågående kalenderår, eller begära utbetalning från skattekontot om det gäller skatt för tidigare år.

I vissa speciella undantagssituationer kan skatteavdrag som redovisats till Skatteverket återbetalas från skattekontot. Dessa situationer rör det som

benämns skrivfel och avser t.ex. när en utbetalning till en avliden inte hunnit stoppas i tid.

4.8. Dubbelbeskattning

Dubbelbeskattning kan uppstå på grund av att olika stater har skatteanspråk. Dubbelbeskattning innebär att en och samma person beskattas för samma inkomst i två eller flera länder.

Det finns flera metoder inom den svenska skatterätten för att undanröja eller lindra effekterna av internationell dubbelbeskattning. Utöver det interna svenska regelverket finns det olika överenskommelser med främmande stater, så kallade skatteavtal. Skatteavtalens bestämmelser hindrar att beskattning sker i flera stater och fördelar beskattningsrätten mellan staterna.

Skatteverket tar i sina beslut hänsyn till reglerna som ska hindra att inkomster beskattas dubbelt. En lista över vilka skatteavtal som Sverige träffat med andra länder finns på Skatteverkets webbplats www.skatteverket.se.

4.9. Gränsgångare

I det nordiska skatteavtalet finns särskilda regler för s.k. gränsgångare. Med gränsgångare menas en person som är bosatt i en gränskommun och pendlar till sitt arbete i en gränskommun i det andra landet. Kommunerna i respektive land behöver inte gränsa till varandra. Reglerna innebär förenklat att gränsgångarens inkomst av anställning beskattas endast i hemvistlandet (bosättningslandet). Personer som bor i Sverige och arbetar i Danmark omfattas dock endast i undantagsfall av gränsgångarreglerna. Personer som är bosatta i Danmark omfattas inte alls av gränsgångarbestämmelserna. Pensionsmyndighetens förmåner omfattas inte av de särskilda gränsgångarbestämmelserna i det nordiska skatteavtalet. Det finns dock andra regler i det nordiska skatteavtalet som bestämmer hur beskattningsrätten fördelas mellan länderna när Pensionsmyndigheten betalar ut ersättningar som ska beskattas.

Utförligare information finns på Skatteverkets webbplats www.skatteverket.se.

4.10. Särskild inkomstskatt (SINK) för personer bosatta utomlands

När en person är bosatt utomlands beskattas inkomster från arbete i Sverige, inkomster från statlig anställning, pensioner och socialförsäkringsersättningar med SINK. Skatten är en statlig definitiv källskatt på 25 procent. Det innebär att någon inkomstdeklaration inte ska lämnas.

Det finns en möjlighet att i stället för beskattning med SINK välja att deklarerera och beskatta inkomsterna på vanligt sätt, trots att man är bosatt

utomlands. SINK-skatten tas ut på bruttobeloppet. För pensionsersättning (med undantag för barnpension), sjukersättning och aktivitetsersättning enligt SFB finns dock ett fribelopp. Det betyder att skatt tas ut på det totala beloppet av uppräknade ersättningar när totalbeloppet överstiger en tolfedel av 0,77 prisbasbelopp varje kalendermånad (5 § första stycket p 4 SINK).

Trots att Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan är två olika myndigheter som betalar ut var sina ersättningar så gäller att fribeloppet ska beräknas på socialförsäkringsförmånerna allmän pension, efterlevandepension (med undantag för barnpension) och sjuk- och aktivitetsersättning tillsammans. Det betyder att en person som har till exempel efterlevandepension och sjuk- eller aktivitetsersättning bara har rätt till ett fribelopp, som ska dras av på det gemensamma bruttobeloppet från Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten.

Exempel

Ilse bor i Tyskland. Hon har efterlevandepension i form av förlängd omställningspension från Pensionsmyndigheten med 1 080 kronor per månad. Hon har sjukersättning från Försäkringskassan med 5 900 kronor per månad. Skatteverket har beslutat att Ilse ska betala särskild inkomstskatt, SINK.

Hennes sammanlagda ersättning från Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten för de förmåner som fribelopp ska beräknas på är 6 980 kronor. Fribeloppet är $0,77 \times 45\,500 / 12$, dvs 2 920 kronor per månad.

$6\,980 - 2\,920$ kronor = 4 060 kronor och på den summan ska Ilse betala 25 procent i definitiv skatt. Skatten blir 1 015 kronor.

Om Försäkringskassan betalar ut sjukersättningen och då använder hela fribeloppet så måste Pensionsmyndigheten dra 25 procent i skatt på hela beloppet.

Om Pensionsmyndigheten betalar ut pensionen innan sjukersättning betalas ut och då använder fribeloppet kan Försäkringskassan använda resterande fribelopp innan avdrag 25 procent i SINK.

4.10.1. Ansökan om SINK

Ansökan om beslut om särskild inkomstskatteredovisning ska göras av mottagare av ersättning. När Pensionsmyndigheten får kännedom om att en person utvandrat ska Pensionsmyndigheten fortsättningsvis dra preliminär skatt till dess att ett beslut om SINK inkommer.

Utförligare information finns på Skatteverkets webbplats www.skatteverket.se.

5. Avdrag vid ordinarie utbetalningar

Detta kapitel beskriver i vilken ordning Pensionsmyndigheten ska göra avdrag och grunden för dessa avdrag.

5.1. Avdragsordning

Pensionsmyndigheten ska göra avdrag i följande ordning

- skatt
- institutionsvistelse
- Försäkringskassans beslut om kvittning
- utländsk fordran
- utmätning
- överenskommelse med den försäkrade om avdrag.

Grunden för denna avdragsordning är följande:

Pensionsmyndigheten ska alltid göra skatteavdraget först eftersom skatteavdrag ska göras på skattepliktig inkomst (10 kap. 2 § SFL). Inom vissa förmåner finns regler om att avdrag ska göras för institutionsvistelse. Detta avdrag görs direkt efter skatteavdraget. Bestämmelser om kvittning finns bland annat i 108 kap. 22 § SFB. Avdrag för kvittning ska göras efter eventuellt avdrag för institutionsvistelse i enlighet med den kronologiska ordningen i regelverket.

5.2. Skatt

Först ska skatteavdrag göras enligt SFL. Se vidare kapitel 4.

5.3. Institutionsvistelse

När en person som har pension eller pensionsrelaterad förmån vistas på institution eller genomgår kontraktsvård och staten bekostar detta ska Pensionsmyndigheten göra ett avdrag i vissa fall. I andra fall minskas ersättningen, eller dras in helt under institutionsvistelse eller kontraktsvård. Nedan beskrivs de huvudsakliga reglerna för avdrag för respektive förmån. Förmånsspecifika minskningar eller indragningar finns i vägledningarna för respektive förmån.

Om avdrag görs när institutionsvistelsen är avslutad får avdraget inte vara högre än att månadsutbetalningen uppgår till skälig levnadsnivå (enligt 74 kap. 15 § SFB).

Avdrag ska göras så snart som möjligt efter att Pensionsmyndigheten fått kännedom om att personen intagits på anstalt eller häkte, dock senast vid utbetalning som görs tre månader efter utgången av den månad som avdraget avser (PFS 2014:8).

Pensionsmyndigheten ska inte göra något avdrag om den enskilde är häktad i sin frånvaro (prop. 2001/02:164, avsnitt 7.1, s. 31). Avdrag ska inte heller göras om den försäkrade avtjänar ett straff helt eller delvis utanför anstalt enligt 11 kap. 5 § fängelselagen (2010:610). Detsamma gäller vid elektronisk intensivövervakning, så kallad fotboja (106 kap. 28 § SFB).

Om en person samtidigt får inkomstgrundad pension, garantipension, äldreförsörjningsstöd, sjuk- och aktivitetsersättning eller arbetsskadeliivränta/efterlevandelivränta ska bara ett avdrag göras från de sammantagna förmånerna (106 kap. 40 §).

Den enskilde ska betala för sitt uppehälle för varje dag som han eller hon är omhändertagen. Avdrag som görs för institutionsvistelse är endast av bokföringsteknisk karaktär och tillfaller socialförsäkringen.

Institutionsvistelse kan avse något av följande: personer som är intagna i kriminalvårdsanstalt, häktade personer, personer som genomgår kontraktsvård, person som vårdas på institution eller av annan anledning än sjukdom är omhändertagen på det allmännas bekostnad.

Med kontraktsvård menas att den som blivit dömd för brott tillåts genomgå behandling istället för att sitta i fängelse. Om personen missköter behandlingen kan domstolen besluta att kontraktsvården ska avbrytas. Straffet ska då istället avtjänas i fängelse. Kontraktsvården kan vara utformad så att behandlingen sker på ett behandlingshem, det vill säga en institution, eller i öppenvård vilket innebär att den dömd under vårdtiden bor i den egna bostaden. Avdrag för institutionsvistelse görs om den dömd genomgår kontraktsvård på ett behandlingshem, men inte om behandlingen ges i öppenvården medan personen bor i den egna bostaden.

5.3.1. Allmän pension eller äldreförsörjningsstöd

En person med allmän pension eller äldreförsörjningsstöd ska betala för sitt uppehälle när han eller hon

- är häktad eller intagen i anstalt, eller
- vistas i familjehem eller hem för vård eller boende inom socialtjänsten på grund av skyddstillsyn med särskild behandlingsplan, så kallad kontraktsvård (106 kap. 27 § SFB).

Betalningen ska ske genom att Pensionsmyndigheten gör avdrag från förmånen när den betalas ut (106 kap. 38-39 §§ SFB).

När avdrag ska göras för uppehållet är avdraget 80 kronor per dag. Avdraget ska göras för tiden från och med den dag institutionsvistelsen påbörjas till och med dagen innan den dag då vistelsen avslutas (PFS 2014:8).

Avdrag ska göras efter det att avdrag för inkomstskatt har gjorts. Avdraget per dag får utgöra högst en tredjedel av månadsbeloppet efter skatteavdrag delat med 30. Minskingsbeloppet ska avrundas nedåt till närmaste lägre kronor (106 kap. 39 § SFB).

5.3.2. Personer med efterlevandepension eller efterlevandelivränta

En person som har garantipension till sin

- omställningspension
- förlängda omställningspension
- änkepension eller
- särskilda efterlevandepension

och är intagen på kriminalvårdsanstalt eller är häktad, ska få denna garantipension reducerad.

Nedsättningen ska göras först efter det att den efterlevande varit frihetsberövad trettio dagar i följd, det vill säga reduktionen ska göras från och med trettioförsta dagen på anstalt eller i häkte.

Reduktionen ska vara så stor att garantipensionen tillsammans med omställningspension, förlängd omställningspension, änkepension eller särskild efterlevandepension, uppgår till högst 4,5 procent av prisbasbeloppet per månad. Detta blir därmed ett förbehållsbelopp.

Uppräkning av garantipensionen görs från och med den dag personen frigges.

Om en intagen vistas utanför anstalt för att bli föremål för särskilda åtgärder ska personen istället få avdrag med samma belopp som vid kontraktsvård.

Kontraktsvård – avdrag på efterlevandepension

Den som får

- omställningspension
- förlängd omställningspension
- änkepension
- särskild efterlevandepension eller
- garantipension till dessa förmåner

men inte har allmän pension eller äldreförsörjningsstöd och som på statens bekostnad genomgår så kallad kontraktsvård i ett sådant hem för vård och boende eller familjehem som avses i socialtjänstlagen (2001:453), ska från första dagen av institutionsvistelsen betala för uppehållet genom avdrag på förmånen (106 kap. 31 § SFB).

Avdrag för uppehållet är 80 kronor per dag.

Efterlevandestöd

Efterlevandestödet dras in om ett barn sedan trettio dagar i följd på statens bekostnad får vård på anstalt eller annars får kost och bostad.

5.3.3. Bostadstillägg

Den som har bostadstillägg kan få bostadstillägget indraget beroende på typ av påföljd och straffets längd.

Den som får bostadstillägg och blir intagen i kriminalvårdsanstalt har rätt till denna förmån om strafftiden inte överstiger två år. En förutsättning för att bostadstillägg ska betalas ut är dock att den intagne har en bostadskostnad.

Vid längre strafftid än två år betalas bostadstillägg ut under längst två månader efter det att vistelsen i kriminalvårdsanstalten inleddes eller

verkställigheten av fängelsestraffet på annat sätt påbörjades (106 kap. 36 § SFB). Med två månader avses två kalendermånader efter det att vistelsen i kriminalvårdsanstalt inleddes (prop. 2001/02:164). I vissa situationer kan den som har bostadstillägg få bostadstillägget helt indraget beroende på typ av påföljd och straffets längd.

Exempel

Olivia har rätt till efterlevandepension från Pensionsmyndigheten. Hennes pension betalas ut med 6 000 kronor per månad. Dessutom har hon en sjukersättning från Försäkringskassan som betalas ut med 2 000 kronor per månad. Sedan den 5 februari 2019 är hon intagen i ett särskilt familjehem för kontraktsvård. Den 28 februari 2019 är den sista dag som Olivia kommer vara intagen för denna vård. Hon har alltså genomgått kontraktsvård under 22 dagar i februari.

Efter avdrag för skatt på pensionen och avdrag för skatt på sjukersättningen beräknar Pensionsmyndigheten den totala nettoersättningen till 6 200 kronor per månad.

Avdraget per dag under den tid den försäkrade vistas i särskilt familjehem för kontraktsvård beräknas så här:

Avdraget för februari 2019 är $80 \text{ kronor} \times 22 \text{ dagar} = 1\,760 \text{ kronor}$.
Avdraget får dock inte överstiga en tredjedel av pensionen och sjukersättningen efter skatteavdrag, delat med 30. Netto efter skatt är Olivias pension och sjukersättning 6 200 kronor. Pensionsmyndigheten beräknar detta avdrag till $(6\,200 \times 1/3) / 30 = 68,88 \text{ kr}$ som avrundas till 68 kronor.
Pensionsmyndigheten beräknar avdraget för februari 2019 till $22 \times 68 = 1\,496 \text{ kronor}$. Handläggare har kontrollerat att utbetalningen uppgår till minst skälig levnadsnivå enligt 74 kap. 15 § SFB.
Olivia har utbetalning av förmåner från Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan. Avdraget görs på Pensionsmyndighetens utbetalning av pension i mars 2019. Försäkringskassan meddelas.

Eftersom avdraget för kontraktsvård inte kan göras för samma månad som utbetalningen avses kan Pensionsmyndigheten göra avdraget tidigast närmast följande månad. Det innebär alltså en förskjutning av avdragen för kontraktsvård. Om Pensionsmyndigheten börjar göra avdraget månaden efter tidpunkten för påbörjad kontraktsvård beräknas avdraget alltså på föregående månadsbelopp. Pensionsmyndigheten kan skjuta upp avdraget ytterligare en månad om myndigheten fått försenad uppgift om startdatum för kontraktsvård.

Inget avdrag får dock göras om avdrag inte gjorts senast vid utbetalningen som görs tre månader efter utgången av den månad som avdraget avser (PFS 2014:8 3 §).

Om sjukersättning eller aktivitetsersättning är indragen eller om arbetsskadelivränta/efterlevandelivränta är indragen enligt 106 kap.16 § eller 20 § SFB, på grund av institutionsvistelse, ska avdrag inte göras på allmän ålderspension eller efterlevandepension (106 kap. 29 § SFB).

Den försäkrade kan placeras utanför kriminalvårdsanstalt för behandling mot missbruk av beroendeframkallande medel med mera under lämplig tid. Vistelse utanför kriminalvårdsanstalt medges främst för att intagna ska få möjlighet till behandling för drogmissbruk på behandlingshem. Kriminalvården bekostar vistelsen från och med placeringsdagen till och med frigivningsdagen. Vistelsen är frivillig.

5.4. Kvittning

När en pensionär inte betalat tillbaka ersättning i enlighet med ett beslut om återkrav inom 30 dagar efter påminnelse går ärendet över till Fordringshanteringen hos Försäkringskassan, som kan besluta om avdrag på en pensionsutbetalning för att få betalning för en fordran till Pensionsmyndigheten (kvittning). Sådant avdrag får bara göras på Pensionsmyndighetens förmåner och ska avse skuld pga. för mycket utbetald pension eller pensionsrelaterad förmån. När det finns ett beslut om kvittning ska detta avdrag göras efter avdraget för institutionsvistelse.

Bestämmelser om att kvittning får göras vid återbetalningsskyldighet finns i SFB 108 kap. 22 §.

Beskrivning av kvittningsreglerna finns i Försäkringskassans Vägledning 2005:2 version 16 om Fordringshantering.

5.5. Utmätning

Med löneutmätning avses Kronofogdens beslut att en arbetsgivare eller annan utbetalare av ersättning, exempelvis Pensionsmyndigheten, ska göra avdrag och redovisa en del av gäldenärens ersättning till Kronofogden.

Bestämmelserna om utmätning av lön m.m. gäller i fråga om utmätning av belopp för pension eller livränta. Bostadstillägg är inte utmätningbart, men däremot äldreförsörjningsstöd.

I 7 kap. 20–22 §§ utsökningsbalken regleras de skyldigheter arbetsgivaren har när det gäller utmätning.

Ett beslut om utmätning innebär att Pensionsmyndigheten vid varje utbetalningstillfälle ska dra av det beslutade utmätningensbeloppet, dvs. det belopp som ska betalas till Kronofogden. Gäldenären har dock alltid rätt att behålla det förbehållsbelopp som Kronofogden har fattat beslut om.

Kronofogden beslutar varje år ett normalbelopp som avses innefatta alla vanliga levnadskostnader. I förbehållsbeloppet ingår normalbeloppet, gäldenärens bostadskostnad samt vissa andra kostnader, till exempel

kostnad på grund av sjukdom. För mer information om beräkning av förbehållsbeloppet hänvisas till Kronofogdens information om bestämmande av förbehållsbeloppet vid utmätning av lön.

Pensionsmyndigheten ska göra avdraget från och med den första utbetalningen efter det att myndigheten har tagit emot beslutet om löneutmätning från Kronofogden.

Om Pensionsmyndigheten av någon anledning förbiser att göra avdrag för utmätning och i stället betalar ut ersättning till pensionären kan Kronofogden i stället kräva Pensionsmyndigheten på beloppet. Pensionsmyndigheten får då i sin tur kräva pensionären på det som utbetalats för mycket.

Kronofogden har rätt att få beviljad pensionsersättning utbetald till sig, även om Pensionsmyndigheten av misstag redan har betalat ut samma ersättning till pensionären. En förutsättning är att Kronofogdens begäran har kommit in innan Pensionsmyndigheten gjort utbetalningen till pensionären.

Exempel

Beräkning av utmätning av ålderspension. Pablo har ålderspension med 9 200 kronor per månad efter skatt. Till det kommer bostadstillägg med 890 kronor per månad.

Utmätningensbeloppet är 4 000 kr per månad

Förbehållsbeloppet är 5 200 kr per månad

Bruttobeloppet är 12 000 kronor per månad

Skatteavdrag ska ske innan utmätning. Pablos nettobelopp i pension är 9 200 kronor - utmätning 4 000. Han får behålla 5 200 kronor som är lika med förbehållsbeloppet. Bostadstillägget är inte utmätningbart så det beloppet, 890 kronor, får Pablo också behålla.

5.5.1. Felaktig redovisning till Kronofogden

Om Pensionsmyndigheten felaktigt redovisat samma avdrag två gånger till Kronofogden ska Pensionsmyndigheten omedelbart informera Kronofogden om det. Om Kronofogden inte har hunnit fördela eller betala ut pengarna till borgenärer kan Kronofogden betala tillbaka det felaktigt redovisade beloppet till Pensionsmyndigheten.

Det är Försäkringskassan som gör avdraget och därför ska pengarna redovisas tillbaka till Försäkringskassan, men återbetalda pengar kommer att bokföras hos Pensionsmyndigheten.

5.5.2. Utmätningförbud

En försäkrads fordran på ersättning som inestår hos Pensionsmyndigheten får inte utmätas innan ersättningen är tillgänglig för lyftning (107 kap. 9 § SFB).

För garantipension och efterlevandestöd till barn behövs ingen motsvarande bestämmelse eftersom någon fordran på sådan pension inte finns innan den

får tas ut. Det beror på att det inte finns någon intjänad pensionsrätt för dessa förmåner. Tidpunkten för när fordran på garantipensionen uppstår och när den får tas ut är alltså densamma (prop. 1997/98:152 om garantipension m.m., avsnitt 10.7, s. 109).

5.6. Återbetalning av för mycket utbetald ersättning enligt förordning 574/72 eller förordning 987/2009

Förutom de typer av avdrag som beskrivits ovan kan Pensionsmyndigheten göra avdrag på vissa förmåner, som Pensionsmyndigheten betalar ut, på begäran från ett annat EU/EES-land (artikel 111 punkt 1 och 2 i rådets förordning [EEG] nr 574/72 och artikel 72.1 i förordningen 987/2009). Se vidare vägledning för respektive förmån och vägledning 2012:2 version 4 Återkrav.

5.7. Överenskommelse om avdrag

Den försäkrade kan ha kommit överens med Pensionsmyndigheten om att avdrag ska göras på utbetalningar. Ett sådant frivilligt avdrag görs efter alla övriga avdrag.

Se vidare vägledning 2005:2 version 16 Fordringshantering hos Försäkringskassan.

6. Avdrag vid utbetalning för retroaktiv tid

Detta kapitel beskriver sammanträffande av förmåner och vad en egen begäran om utbetalning från socialnämnden innebär. Övriga avdrag finns beskrivna i kapitel 5.

6.1. Avdragsordning

Avdragsordningen när ersättning betalas ut för retroaktiv tid är följande

- sammanträffande av förmåner (107 kap. 2–4 §§ SFB)
- skatt
- institutionsvistelse
- Försäkringskassans beslut om kvittning
- utmätning
- begäran från socialnämnden (107 kap. 5 § SFB)
- utländsk fordran
- överenskommelse med den försäkrade om avdrag.

Först minskar Pensionsmyndigheten en retroaktivt beviljad ersättning med ersättning som tidigare har betalats ut för samma tid. Ett avdrag för betalning till en socialnämnd kommer först efter avdrag för utmätning. Eftersom avdraget görs för en annan myndighets ansökan om kostnadsersättning finns inget stöd för att låta ett sådant avdrag gå före utmätning enligt UB. Däremot ska avdraget göras före ett avdrag för utländsk fordran eftersom den utländska fordringen har lägre prioritet än de inhemska fordringarna.

6.2. Sammanträffande av förmåner

Om Pensionsmyndigheten har betalat ut en ersättning enligt SFB och senare retroaktivt beviljar den försäkrade en annan ersättning enligt SFB för samma tid gäller följande. Avdrag på den retroaktiva ersättningen ska göras med det belopp som överstiger vad som skulle ha betalats ut för perioden om beslut av båda ersättningarna hade fattats samtidigt. Detta gäller också när den först utbetalda ersättningen är en sådan ersättning enligt någon annan författning som Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten eller en arbetslöshetskassa fattar beslut om (107 kap. 2 § SFB). Eftersom bestämmelsen gäller samtliga ersättningar som utbetalats med stöd av SFB, omfattas även exempelvis närståendepenning och smittbärrpenning.

Mamman till ett barn som beviljas barnpension har fått underhållsstöd med 1573 kronor per månad för barnet från Försäkringskassan till och med januari 2018. När pappan avlider dras underhållsstödet in men utbetalningen hinner inte stoppas innan den månad som barnpensionen beviljas. Pensionsmyndigheten beslutar den 15 februari 2018 om att bevilja barnpension med 1517 kronor per månad från och med januari 2018. Pensionsmyndigheten ska göra en utbetalning för retroaktiv tid med 3034 kronor för perioden januari 2018 till och med februari 2018.

Pensionsmyndigheten kontrollerar och får uppgift om att underhållsstöd har utbetalats för samma tid som barnpensionen har beviljats.

Pensionsmyndigheten beslutar därför om att göra ett avdrag på den retroaktiva utbetalningen som om beslutet om bägge förmånerna hade fattats vid samma tidpunkt. Därför ska Pensionsmyndigheten, så långt det är möjligt, dra av hela beloppet för det utbetalda underhållsstödet för januari 2018.

Pensionsmyndigheten drar av 1573 kronor för det underhållsstöd som har utbetalats för januari 2018 från den retroaktiva utbetalningen om 3034 kronor i barnpension för perioden januari 2018 till och med februari 2018.

$3034 \text{ kronor} - 1573 \text{ kronor} = 1461 \text{ kronor}.$

Det återstår då för Pensionsmyndigheten, efter avdraget för underhållsstödet, att utbetala 1461 kronor i barnpension för perioden januari 2018 till och med februari 2018.

6.2.1. Övergångsbestämmelser

Av 1 kap. 3 § SFBP framgår att de upphävda författningar t.ex. AFL tillämpas i fråga om ersättningar som avser tid före SFB:s ikraftträdande.

6.2.2. Kommuneringsskyldighet enligt förvaltningslagen

Pensionsmyndigheten får inte fatta beslut att samordna en retroaktivt beviljad ersättning utan att den försäkrade har underrättats om uppgifter som har tillförts ärendet genom någon annan och han eller hon har fått tillfälle att yttra sig. Undantag finns dock, se vidare i 25 § förvaltningslagen (2017:900).

För mer information om vad som gäller för kommunikering se vägledning 2019:1 version 1 Förvaltningsrätt i Pensionsmyndighetens verksamhet.

6.2.3. Sammanträffande av retroaktivt beviljade ersättningar

I detta avsnitt beskrivs hur Pensionsmyndigheten i vissa fall ska handlägga retroaktivt beviljade ersättningar.

Ersättningen räcker inte till för hela avdraget

När ersättningen för den retroaktiva perioden inte räcker till för att göra avdrag för hela den ersättning som tidigare har betalats ut av Pensionsmyndigheten eller av en arbetslöshetskassa uppstår ett restbelopp.

Restbeloppet avser hela den period som ersättningen för den retroaktiva perioden avser.

Ytterligare ersättning för retroaktiv tid

Om Pensionsmyndigheten beviljar en person ytterligare ersättning för retroaktiv tid ska Pensionsmyndigheten göra avdrag för restbeloppet bara om ersättningen *helt* innefattar den period som restbeloppet avser. Pensionsmyndigheten ska då dra av restbeloppet från hela den nya ersättningen. Om någon del av den tidsperiod som restbeloppet hänför sig till, ligger utanför den nya retroaktiva tidsperioden kan Pensionsmyndigheten inte göra avdrag för restbeloppet.

Om en senare beviljad retroaktiv ersättning inte täcker hela restbeloppet uppstår ett nytt restbelopp. Perioden för detta nya restbelopp blir då den tid som den nya retroaktiva ersättningen avser.

För att Pensionsmyndigheten senare ska kunna göra ett avdrag från ytterligare retroaktivt beviljad ersättning ska restbeloppet kunna hänföras till hela den period som denna ersättning avser. Även i detta fall gäller att Pensionsmyndigheten bara kan göra avdrag för restbeloppet om ersättningen gäller en period som *helt* innefattar den retroaktiva period som restbeloppet hänför sig till. Pensionsmyndigheten ska även då göra avdraget för restbeloppet från hela den beviljade ersättningen.

6.3. Begäran från socialnämnd enligt 107 kap. 5 § SFB

En retroaktivt beviljad periodisk ersättning får, på begäran av socialnämnden, betalas ut till socialnämnden om en person har fått ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen. Betalning till socialnämnden får göras till den del den ersättningsberättigade inte har återbetalat biståndet till socialnämnden och det återstående beloppet överstiger 1 000 kronor, med det belopp som motsvarar vad socialnämnden sammanlagt har betalat ut till den ersättningsberättigade och dennes familj för eller under tid som den retroaktiva ersättningen avser (107 kap. 5 § SFB).

Bestämmelsen tillämpas när den försäkrade har rätt till periodisk ersättning enligt SFB.

När Pensionsmyndigheten beslutar om att betala ut ersättning till socialnämnden, ska 107 kap. 5 § SFB tillämpas även på förmåner som avser tid före SFB:s ikraftträdande om beslutet om retroaktiv ersättning fattas efter ikraftträdandet. (9 kap. 2 § lagen (2010:111) om införande av SFB). Det innebär att om Pensionsmyndigheten fattar beslut om retroaktiv utbetalning till socialnämnden som avser tid både 2010 och 2011 eller enbart 2010 så gäller regeln i 107 kap. 5 § SFB.

När förutsättningarna är uppfyllda ska Pensionsmyndigheten betala ut det belopp som motsvarar vad socialnämnden sammanlagt har betalat ut till den ersättningsberättigade och dennes familj för eller under den tid som den retroaktiva ersättningen avser, det belopp som nämnden begär av

Pensionsmyndigheten, eller det retroaktivt beviljade beloppet. Med retroaktiv beviljad ersättning menas ett förmånsbelopp som avser tid till och med den månad då Pensionsmyndigheten har beslutat om en socialförsäkringsförmån.

Exempel

En enskild ansöker om bostadstillägg den 1 juni 2019, från och med juni månad. Pensionsmyndigheten beviljar bostadstillägg den 2 juni 2019. I detta fall är juni månad retroaktivt beviljad i enlighet med RÅ 2001 ref. 58.

Månadsersättningar anses retroaktivt beviljade till den del de avser tiden till och med den månad då beslutet om att bevilja förmånen blev bindande. Om beslutet blir bindande första dagen i en månad betraktas den månaden som retroaktivt beviljad.

Exempel

En enskild ansöker om bostadstillägg från och med mars 2019. Beslut att bevilja bostadstillägg fattas den 1 juli 2019. Detta medför att mars till och med juli är retroaktiva månader.

Månadsersättningar anses retroaktivt beviljade till den del de avser tiden till och med den månad då beslutet om att bevilja förmånen blev bindande. Om beslutet blir bindande första dagen i en månad betraktas den månaden som retroaktivt beviljad.

Om det finns sannolika skäl för att dra in eller minska en beslutad ersättning, kan Pensionsmyndigheten besluta att ersättningen ska hållas inne eller lämnas med lägre belopp till dess att ärendet avgjorts med stöd av 112 kap. 3 § SFB. När en ersättning hålls inne helt eller delvis har ersättningen redan beviljats. Därför kan inte 107 kap. 5 § SFB tillämpas om det senare görs en retroaktiv utbetalning av den innehållna ersättningen.

Det är inte alltid lämpligt att socialnämnden begär att Pensionsmyndigheten ska betala ut ersättningen till nämnden om beloppet understiger kostnaden för Pensionsmyndighetens administration. En nedre beloppsgräns har därför fastställts till 1 000 kronor per ärende. Prövningen ska göras i förhållande till hela den period som den retroaktiva ersättningen avser. Beloppsgränsen 1 000 kronor gäller per ärende och inte per månad. Prövningen ska alltså göras i förhållande till hela den period som den retroaktiva ersättningen avser. Pensionsmyndigheten ska i denna handläggning inte göra någon avräkning för sina administrativa kostnader i de fall det görs en utbetalning till en socialnämnd (Prop. 2006/07: 59, avsnitt 5.2.1, s. 28).

Bestämmelserna om betalning från Pensionsmyndigheten till socialnämnden omfattar allt ekonomiskt bistånd som en socialnämnd har lämnat till den ersättningsberättigade med stöd av 4 kap. 1 § Socialtjänstlagen (2001:453).

När Pensionsmyndigheten bedömer om en ersättning för retroaktiv tid ska betalas ut till en socialnämnd måste utgångspunkten alltid vara att den ersättningsberättigade ekonomiskt sett ska behandlas på samma sätt som om han eller hon fått sin ersättning vid den tidpunkt som ersättningen avser. Ekonomiskt bistånd utöver försörjningsstöd som socialnämnden lämnar med stöd av 4 kap. 1 § SoL kan inte alltid hänföras enbart till den period som den retroaktiva ersättningen avser, men kan ändå omfattas av socialnämndens rätt till utbetalning från Pensionsmyndigheten. Ett exempel på detta är att socialnämnden under den period som den retroaktiva ersättningen avser lämnar ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL till glasögon. Detta bistånd är avsett för en längre period än den retroaktiva ersättningen avser, men omfattas ändå av socialnämndens rätt till utbetalning (Prop. 2006/07:59, avsnitt 5.2.1., s. 28 och 29).

Pensionsmyndighetens betalning till socialnämnden kan högst

- vara det belopp som motsvarar vad socialnämnden sammanlagt har betalat ut till den ersättningsberättigade och dennes familj, och
- avse hela, eller del av det belopp som Pensionsmyndigheten retroaktivt har beviljat den enskilde.

I RÅ 2001 ref. 58 fann Högsta förvaltningsdomstolen att för det fall ekonomiskt bistånd inte erhållits för hela den tid som den retroaktiva ersättningen avser så hindrar inte detta att hela ersättningen uppbärs av socialnämnden. Det har alltså ingen betydelse under vilka tidsperioder under den retroaktiva perioden som ekonomiskt bistånd erhålls och hur det sammanlagda biståndsbeloppet fördelas på olika månader.

Exempel

Pensionsmyndigheten ska betala ut 12 000 kronor retroaktivt i allmän pension för januari och februari (6 000 kronor per månad). Beslutet fattades i februari. Socialnämnden har begärt 7 000 kronor för februari. Pensionsmyndigheten betalar ut 7 000 kronor till socialnämnden eftersom det ekonomiska biståndet avser tid eller utbetalades under tid som delvis inryms i den period för vilken Pensionsmyndigheten har beviljat retroaktiv ersättning.

Exempel

Pensionsmyndigheten ska betala ut 8 000 kronor retroaktivt i allmän pension för februari. Beslutet fattades i februari. Ersättningen anses därför retroaktivt beviljad enligt 107 kap. 5 § SFB. Socialnämnden har begärt 8 000 kronor för januari och februari (2 x 4000). Pensionsmyndigheten kan bara betala ut 4 000 kronor till socialnämnden eftersom Pensionsmyndigheten inte vet när utbetalningarna skedde, utan bara vilken period de avser. Resultatet hade blivit detsamma om nämnden hade angett att de har betalat ut 4 000 kronor per månad eftersom det i sådant fall är oklart om de respektive utbetalningarna avser både januari och februari eller

om de avser respektive månad. Om nämnden hade angett att de 8 000 kronorna betalades ut i klumpsumma så kan Pensionsmyndigheten betala ut 8 000 kronor till nämnden, oavsett när utbetalningen skedde.

Exempel

Pensionsmyndigheten ska betala ut 8 000 kronor i allmän pension för februari. Beslutet fattades i mars. Ersättningen anses därför retroaktivt beviljad enligt 107 kap. 5 § SFB. Socialnämnden har begärt 8 000 kronor för januari och februari. Nämnden anger även i sin begäran att de betalade ut 4 000 kronor i början av februari och därefter ytterligare 4 000 kronor i slutet av februari. Pensionsmyndigheten kan betala ut 8 000 kronor till socialnämnden eftersom nämndens utbetalningar gjordes under tid som även vår retroaktiva ersättning avser (dvs. februari). Att biståndet även avser januari spelar därför ingen roll.

I exemplen ovan ska skatteavdrag göras enligt vanliga regler först, innan utbetalning sker till socialnämnden. Detta gäller även om nettobeloppet efter skatteavdrag inte täcker socialnämndens begäran om utbetalning.

6.3.1. Pensionsmyndighetens underrättelse till socialnämnden

Enligt 11 kap. 11 § första socialtjänstlagen (2001:453) har socialnämnden rätt att ta del av uppgifter om förmån åt enskild hos Pensionsmyndigheten. Enligt samma paragrafs andra stycke ska, om det finns skäl för det, Pensionsmyndigheten på eget initiativ lämna sådana uppgifter till socialnämnden.

Även i 7 § andra stycket förordningen (2008:975) om uppgiftsskyldighet i vissa fall enligt socialtjänstlagen (2001:453) föreskrivs att Pensionsmyndigheten, om det finns skäl för det, på eget initiativ ska lämna vissa uppgifter till socialnämnden.

Med stöd av nämnda bestämmelser kan Pensionsmyndigheten underrätta socialnämnden om att den har möjlighet att komma in med en begäran om utbetalning av en retroaktivt beviljad periodisk ersättning från Pensionsmyndigheten.

Bestämmelserna innebär inte att det finns någon skyldighet för Pensionsmyndigheten att regelmässigt underrätta socialnämnderna om uppgifter om den försäkrade och dennes ersättningsperioder.

Skäl för att underrätta socialnämnden kan till exempel vara att Pensionsmyndigheten har anledning att anta, eller har vetskap om, att ekonomiskt bistånd har betalats ut under samma tid som ersättning kommer att betalas ut för från Pensionsmyndigheten. Det kan vara så att den försäkrade har meddelat Pensionsmyndigheten att han eller hon har fått ekonomiskt bistånd. Detsamma gäller när socialnämnden gjort en begäran för viss tid och Pensionsmyndigheten kommer att betala ut ersättning för ytterligare retroaktiv tid.

Sophia har ansökt om bostadstillägg från och med februari 2019. Den 20 mars 2015 beslutar Pensionsmyndigheten att bevilja bostadstillägg med 1 500 kronor per månad från och med februari 2019. Socialnämnden har begärt 2 000 kronor för februari 2019. Pensionsmyndigheten kontakter socialnämnden och lämnar uppgift om att Pensionsmyndigheten även kommer att betala ut bostadstillägg för mars 2019. Socialnämnden skickar in ytterligare begäran om utbetalning av 1 000 kronor för mars. Av begäran framgår att den försäkrade har tagit del av den. Pensionsmyndigheten betalar ut retroaktivt beviljad ersättning med 3 000 kronor till socialnämnden för perioden februari – mars.

6.3.2. Socialnämndens begäran

Följande ska framgå av en begäran från socialnämnd om utbetalning av retroaktivt beviljad periodisk ersättning från Pensionsmyndigheten

- det belopp som socialnämnden begär
- vilken förmån som avses
- vilket belopp socialnämnden sammanlagt har betalat ut till den ersättningsberättigade och dennes familj och
- vilken tid som avses

(3 § Pensionsmyndighetens föreskrifter [PFS 2011:1] om utbetalning till socialnämnden av retroaktivt beviljad ersättning).

Om begäran från socialnämnden avser flera förmåner – eller om Pensionsmyndigheten beslutar om ersättning vid flera tillfällen – ska socialnämnden lämna en begäran för varje förmån (2 § PFS 2011:1). Om utbetalningen till socialnämnden inte täcker hela det belopp som socialnämnden tidigare har betalat till den enskilde får socialnämnden ansöka på nytt om utbetalning.

Socialnämnden kan ha delegerat uppdraget att begära en utbetalning till exempelvis en socialsekreterare. Det ingår i Pensionsmyndighetens utredning att kontrollera både vilken period den aktuella begäran gäller och att det är en behörig person från socialnämnden som begär utbetalningen. Se även 10 kap. 4 § SoL.

6.3.3. Kommunikering av uppgifter som har tillförts ärendet genom socialnämnden eller Pensionsmyndigheten

Om Pensionsmyndigheten beslutar att avslå begäran eller betala ut lägre belopp än vad socialnämnden har begärt behöver Pensionsmyndighetens uppgifter i regel inte kommuniceras med socialnämnden. Anledningen till att uppgifterna inte behöver kommuniceras är att Pensionsmyndigheten bedömer att det är uppenbart att kommunikeringen inte har någon funktion eftersom uppgifterna inte kan bemötas på något sätt av socialnämnden (25 § första stycket i FL).

Pensionsmyndigheten behöver inte heller kommunicera Pensionsmyndighetens uppgifter med den försäkrade när

- den försäkrade inte har ansökt om förmån
- den försäkrade inte har beviljats ersättning för den aktuella perioden
- Pensionsmyndigheten redan har betalat ut ersättningen
- när den försäkrade i socialnämndens begäran har skrivit under att han eller hon har tagit del av begäran.

För mer information om vad som gäller för kommunikering se vägledning 2019:1 version 1 Förvaltningsrätt i Pensionsmyndighetens verksamhet.

6.3.4. Till vem och när Pensionsmyndigheten ska kommunicera och till vem beslutet ska skickas

Tabellen nedan beskriver till vem och när Pensionsmyndigheten ska kommunicera uppgifter samt till vem Pensionsmyndighetens beslut ska skickas när socialnämnden har begärt att retroaktivt beviljad ersättning ska betalas ut.

	Socialnämnd		Den försäkrade	
	Kommunicering	Beslut	Kommunicering	Beslut
Beviljad begäran		X	X Om den försäkrade inte tagit del av socialnämndens begäran	X
Delvis beviljad begäran		X	X Om den försäkrade inte tagit del av socialnämndens begäran	X
Avslag på begäran		X	X	X Om den försäkrade tagit del av socialnämndens begäran

6.3.5. Pensionsmyndighetens beslut till socialnämnden

När Pensionsmyndigheten beviljar utbetalning till socialnämnden, helt eller delvis, ska både den enskilde och nämnden underrättas om beslutet. I förmånsbeslutet till den enskilde ska det framgå att avdrag har gjorts till nämnden. Förmånsbeslutet ska också innehålla en omprövningshänvisning så att den enskilde kan få avdraget omprövat. Om beslutet till socialnämnden går nämnden emot, dvs. ett avslagsbeslut eller ett delvis beviljande ska beslutet förses med en överklagandehänvisning. Kommunen

kan inte begära att Pensionsmyndigheten ska ompröva beslutet eftersom den möjligheten bara finns för en enskild person (113 kap. 7 § första stycket SFB).

Exempel

Pensionsmyndigheten fattar beslut om bostadstillägg till Maryam och betalar ut ett visst belopp till socialnämnden. Socialnämnden har ansökt om ett högre belopp än vad Pensionsmyndigheten betalar ut. Senare upptäcker Pensionsmyndigheten att beräkningen av Maryams bostadstillägg var felaktig och att socialnämnden borde ha fått en högre utbetalning. Pensionsmyndigheten rättar därför beslutet om bostadstillägg med stöd av 113 kap. 3 § SFB och betalar ut ett tilläggsbelopp till socialnämnden utifrån nämndens ursprungliga begäran om utbetalning.

6.3.6. Missad utbetalning till socialnämnden

Om ersättningen redan har betalats ut till förmånstagaren ska Pensionsmyndigheten inte betala ut en retroaktivt beviljad periodisk ersättning till socialnämnden (PRS 2016:2).

Om en beviljad ersättning istället har betalats ut till en obehörig mottagare kan Pensionsmyndigheten, efter prövning, betala ut ersättning till socialnämnden. Den ersättningen får inte överstiga det belopp som har återbetalats.

7. Betalningsmottagare

Detta kapitel beskriver vem som ska ta emot utbetalningen. Grundprincipen är att förmånen betalas ut till den som har beviljats denna.

7.1. Särskilda regler

I avsnittet nedan beskrivs särskilda regler för vem som ska ta emot betalningen.

Allmänna regler gäller för betalningsmottagare som

- är under 18 år
- har en god man eller förvaltare
- har lämnat fullmakt till någon annan person
- har försvunnit, eller
- har avlidit.

7.1.1. Barnpension och efterlevandestöd

Barnpension och efterlevandestöd till barn som är under 18 år (underårig) ska enligt föräldrabalken (FB) betalas ut till barnets förmyndare. Denne kan bestämma att barnpension och efterlevandestöd ska sättas in på förmyndarens eller barnets konto. Om barnets pension ska sättas in på ett överförmyndarspärtrat konto måste överförmyndaren meddela Pensionsmyndigheten att ett beslut har fattats om detta. Det är socialnämnden som initierar till överförmyndaren om att det finns ett behov av ett spärrat konto.

7.1.2. Familjeförmåner inom EU/EES och Schweiz

Den som genererar en rätt till EU-familjeförmåner från Sverige enligt förordning 883/2004, behöver inte vara mottagare av förmånerna. Det finns bestämmelser i förordning 883/2004 som medför att en person som anses vara familjemedlem till den som har genererat en rätt till familjeförmåner från Sverige och till det barn som ansökan om förmåner gäller, under vissa förutsättningar kan vara betalningsmottagare av EU-familjeförmåner från Sverige, trots att han eller hon inte omfattas av svensk lagstiftning.

En förutsättning för att Pensionsmyndigheten ska kunna betala ut familjeförmåner och familjebidrag till en annan förälder än den som genererar rätten till förmånerna är dock att den andra föräldern inte är självständigt försäkrad. En person som är anställd eller egenföretagare är självständigt försäkrad och en förälder som arbetar i ett annat medlemsland och är försäkrad i det landet kan därför inte vara betalningsmottagare av förmåner från Sverige. De förmåner som ska betalas ut från Sverige ska betalas oberoende av om betalningsmottagaren bor i Sverige eller i ett annat medlemsland.

7.2. Ställföreträdare

Den eller de personer som företräder en person som är under 18 år är förmyndare. En person som är under 18 år (underårig) och har eget hushåll får själv ingå de vanliga rättshandlingar som hör ihop med detta. Det kan vara både den dagliga hushållningen eller uppfostran av barn som tillhör hushållet (9 kap. 2 a § FB). En underårig som har fyllt 16 år får själv förfoga över sin arbetsinkomst (9 kap. 3 § FB).

En försäkrad som är över 18 år kan behöva hjälp i sina kontakter med Pensionsmyndigheten. Det kan till exempel vara generell hjälp med att bevaka sin rätt eller mindre hjälp med att skriva en viss ansökan eller begära att utbetalningen sätts in på ett annat konto.

Om en myndig person behöver generell hjälp med att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom eller sörja för sin person ska en god man eller förvaltare förordnas av rätten (11 kap. FB). Förmyndare, god man och förvaltare kan normalt företräda den försäkrade om de visar upp sitt rättsliga förordnande.

Prioriteringsordning bland ställföreträdare

- förvaltare
- god man
- framtidsfullmakt
- anhörig
- ombud med fullmakt.

7.3. Fullmakt

En försäkrad kan också anlita ett ombud eller biträde. Ett ombud företräder normalt den försäkrade.

Bestämmelser om fullmakt finns i 2 kap. lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område (AvtL). Enligt bestämmelserna i AvtL är en fullmakt en förklaring från fullmaktsgivaren (huvudmannen) att någon annan (fullmäktigen) har rätt att handla på huvudmannens vägnar. De handlingar som den fullmäktige kan göra med bindande verkan för fullmaktsgivarens räkning kallas den fullmäktiges behörighet (2 kap. 10 § första stycket AvtL).

Det krävs inte att fullmakten ska vara skriftlig. Om Pensionsmyndigheten ska kunna avgöra om fullmakten är godtagbar och kunna verkställa utbetalningen behöver dock fullmakten vara skriftlig och innehålla följande uppgifter

- vem som är den förmånsberättigade (fullmaktsgivaren)
- vem som är fullmäktigen, det vill säga den som getts fullmakt att ta emot utbetalningen
- vilken eller vilka förmåner som ska betalas ut till den fullmäktige och att den/de betalas ut för den förmånsberättigades räkning (den fullmäktiges behörighet)
- uppgift om från och med vilken dag fullmakten ska börja gälla

- uppgift om hur länge fullmakten ska gälla, alternativt att den gäller tills vidare
- den förmånsberättigades underskrift.

Det är också viktigt att handläggaren tar reda på ändamålet med fullmakten för att kunna göra en bedömning av om den strider mot överlåtelseförbudet i 107 kap. 9 och 11 §§ SFB. Överlåtelseförbudet innebär att en försäkrads rätt till ersättning inte får överlåtas innan ersättningen är tillgänglig för lyftning, det vill säga innan den har betalats ut. Om till exempel en försäkrad har lånat pengar av socialtjänsten och för att återbetala lånet skriver en fullmakt som innebär att socialförsäkringsförmånen betalas ut direkt till socialtjänsten, strider det mot överlåtelseförbudet. Med tanke på detta ska Pensionsmyndigheten bara godta en fullmakt om den är skriven på ett sådant sätt att det inte är fråga om en överlåtelse. Om Pensionsmyndigheten inte godtar fullmakten betalas ersättningen ut till den försäkrade. Observera att förfarandet med fullmakt inte ska förväxlas med en begäran från socialtjänsten med stöd av 107 kap. 5 § SFB.

Exempel

Socialnämnden skickar en begäran om utbetalning med stöd av 107 kap. 5 § SFB till Pensionsmyndigheten. Pensionsmyndigheten betalar ut ersättningen till socialnämnden utifrån denna begäran.

Exempel

Uwe lämnar en fullmakt till Pensionsmyndigheten där det står att socialtjänsten har rätt att ta ut hans **framtida allmänna pension**. Pensionsmyndigheten kan inte godta denna fullmakt eftersom den innebär att Uwe överlåter äganderätten till ersättningen.

Exempel

Daniella lämnar en fullmakt till Pensionsmyndigheten där det står att socialtjänsten har rätt att **för hennes räkning** ta ut framtida efterlevandelivränta. Denna fullmakt godtar Pensionsmyndigheten eftersom Daniella inte har överlåtit sin framtida ersättning, utan bara gett socialtjänsten i uppdrag att för hennes räkning ta ut ersättningen.

Ett alternativ kan vara att den förmånsberättigade i stället skriver en fullmakt så att fullmaktshavaren kan ta ut socialförsäkringsförmånen direkt från fullmaktsgivarens konto på bank eller post. Det betyder att den förmånsberättigade i stället lämnar in en fullmakt till banken eller posten.

En fullmakt kan återkallas när som helst. En skriftlig fullmakt ska återkallas skriftligt. Ett meddelande om återkallelse av fullmakt till annan ska också lämnas till tredje man, som till exempel Pensionsmyndigheten (2 kap. 13 § AvtL).

7.3.1. Framtidsfullmakt

Denna typ av fullmakt tecknas för framtida bruk. En person (fullmaktsgivaren) som fyllt 18 år kan ge en framtidsfullmakt till en annan person (framtidsfullmaktshavaren). Fullmakten ska vara skriftlig och vara bevitnad av två personer. Det är framtidsfullmaktshavaren som bedömer när fullmakten ska träda ikraft och det är när givaren inte längre har förmågan att ha hand om sina angelägenheter som fullmakten avser. Denna variant av ställföreträdare ger givaren en möjlighet att själv bestämma vem som ska företräda denne om det skulle bli aktuellt att givaren förlorar sin beslutsförmåga.

En framtidsfullmakt är ett komplement till vanliga fullmakter och ett mindre ingripande alternativ till god man och förvaltare. Framtidsfullmakten ger samma behörigheter som god mans förfarande om fullmakten är skriven utifrån att framtidsfullmaktshavaren får uppdraget att bevaka den enskildes rätt i de angelägenheter som uppdraget avser.

En framtidsfullmakt gäller inte om personen i fråga redan har förvaltare eller god man.

7.3.2. Anhörigas behörighet att rättshandla

Om det är uppenbart att en person på grund av sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller något liknande förhållande, inte längre kan ha hand om sina ekonomiska angelägenheter är en anhörig behörig att för den enskilde handla så att det är till godo för den enskildes dagliga livsföring. Det betyder att den anhöriga kan företräda personen utan att det finns en muntlig eller skriven fullmakt. Denna behörighet bestäms av den anhöriga och gäller endast om den anhöriga bedömer att personen förlorat sin beslutsförmåga. Syftet är att det ska vara lättare för anhöriga att hjälpa till fram till dess att det finns en god man utsedd eller att personen har tillfrisknat.

Prioriteringsordning bland anhöriga som får företräda en person

- make eller sambo
- barn
- barnbarn
- förälder
- syskon
- syskonbarn.

7.3.3. Får Pensionsmyndigheten betala ut pension eller pensionsrelaterad förmån till annan än pensionären med stöd av fullmakt?

Det förekommer att en förmånsberättigad lämnar in en fullmakt till Pensionsmyndigheten där det framgår att den förmånsberättigade ger en annan person, myndighet eller organisation fullmakt att få socialförsäkringsförmånen utbetalad till sig, men för den förmånsberättigades räkning. Det är då viktigt att Pensionsmyndigheten kontrollerar fullmakten, framför allt med tanke på överlåtelseförbudet som beskrivits i stycket ovan.

7.4. Utbetalning till en person som är försvunnen

Om en person är försvunnen kan Pensionsmyndigheten besluta att hålla inne ersättningen genom ett interimistiskt beslut om det finns sannolika skäl för det till dess att ärendet avgjorts (112 kap. 3 § SFB). Det finns ingen skyldighet att betala ut ersättning så länge det är ovisst om en person lever eller inte (NJA 1947 s. 634). För att kunna bedöma om det finns sannolika skäl att dra in eller minska en beslutad ersättning krävs att Pensionsmyndigheten noggrant utreder omständigheterna i det enskilda fallet. Om personen återfinns död och dödsdatum senare blir fastställt ska Pensionsmyndigheten fatta ett slutligt beslut som innebär att den ersättning som har innehållits som längst ska betalas ut till och med den månad när dagen för dödsfallet anses ha inträffat.

Ett provisoriskt beslut om att innehålla en ersättning medför bara att själva utbetalningen senareläggs. Utbetalningen av innehållen ersättning görs i dessa fall till dödsboet. Samma resonemang gäller om en utlandsbosatt person inte har skickat in något levnadsintyg.

Under den tid som ersättningen har hållits inne kan den inte betraktas som förfallen till betalning. Det innebär att reglerna om preskription inte kan tillämpas.

En person registreras som avliden i Skatteverkets folkbokföringsuppgifter när han eller hon avlider. Normalt sker detta på grundval av ett dödsbevis som har utfärdats av en läkare. Om en person försvinner och inte återfinns kan han eller hon dödförklaras enligt de förutsättningar som regleras i lagen (2005:130) om dödförklaring. Tiden mellan det att en person är försvunnen och att Skatteverket kan ta upp ansökan till prövning är beroende av vilken grad av sannolikhet som föreligger för att den försvunne är död. Är det utrett att den försvunne är död, får han eller hon dödförklaras omedelbart (2 § lagen om dödförklaring). Är det inte utrett att den försvunne är död, men finns en hög grad av sannolikhet för att han eller hon är död får frågan om dödförklaring tas upp tidigast ett år efter försvinnandet (3 § första stycket). Har försvinnandet skett i samband med en naturkatastrof, en stor olycka eller liknande och det finns en mycket hög grad av sannolikhet för att den försvunne är död får frågan om dödförklaring tas upp omedelbart (3 § andra stycket). I övriga fall får frågan om dödförklaring tas upp tidigast fem år efter försvinnandet (4 §). Make, sambo, arvinge eller annan vars rätt kan bero av dödförklaringen får ansöka om dödförklaring. Ansökan ska göras hos Skatteverket (5 §). I de fall ansökan om dödförklaring tas upp enligt 3 och 4 §§ ska Skatteverket utfärda kungörelse. Enligt 3 § första stycket och 4 § är kungörelsetiden minst sex månader och enligt 3 § andra stycket är kungörelsetiden minst två månader. Är förutsättningarna för dödförklaring uppfyllda ska Skatteverket i beslut förklara att den försvunne är att anse som död samt ange dödsdag. Som dödsdag ska anses den dag som är den mest sannolika dödsdagen. Går en sådan dag inte att fastställa, ska som dödsdag anses sista dagen i den månad då den försvunne veterligen senast var vid liv.

Vid tillämpning av 4 § ska som dödsdag anses sista dagen i den månad då femårsfristen gått till ända (8 §).

Om det föreskrivs i en författning att tid ska räknas från ett dödsfall räknas tiden från det att ett beslut om dödförklaring vann laga kraft (9 § lagen om dödförklaring). En socialförsäkringsersättning kan dock längst betalas ut till och med den månad i vilken Skatteverket beslutat att dödsdagen inträffade. Pension och pensionsrelaterade förmåner betalas alltid ut för hel månad. Detta förutsätter att övriga försäkringsbestämmelser är uppfyllda.

7.5. Den försäkrade har avlidit

En grundprincip i svensk rätt är att ansvaret för den avlidnes tillgångar och skulder övergår på dennes dödsbo. Det är efterlevande make eller sambo, arvingar och universella testamentstagare som gemensamt förvaltar den dödes egendom under boets utredning när en person avlider (18 kap. ärvdabalken). De företräder dödsboet och har rätt att vara part i mål som rör boet. Om en ersättning ska betalas ut till en avliden person ska utbetalningen således göras till den avlidnes dödsbo.

8. Utbetalningsätt och beslut om utbetalning

I detta kapitel beskrivs reglerna för hur Pensionsmyndigheten får göra en utbetalning. Alla utbetalningar sker genom Försäkringskassan.

Huvudregeln är att en utbetalning sätts in på mottagarens bankkonto, men det finns vissa undantag.

8.1. Beslut om utbetalning av pension eller pensionsrelaterad förmån

När pensionen eller en pensionsrelaterad förmån sätts in på konto första gången får pensionären, ställföreträdaren eller betalningsmottagaren ett beslut om utbetalning. Därefter skickar Pensionsmyndigheten ut ett beslut om utbetalning i januari varje år med information om hur stor pensionen blir efter den årliga omräkningen. På beslutet står det också till vilket konto och vilka dagar pensionen kommer att betalas ut under året. Om utbetalningen ändras under året får pensionären eller ställföreträdaren alltid ett nytt beslut om utbetalning.

För pensionärer som är födda 1938 eller senare är det årliga utbetalningsbeslutet en del i orange kuvert som de får redan före pensionsutbetalningen i januari. De äldre pensionärerna, födda 1937 eller tidigare, får inte orange kuvert utan ett vanligt årsbesked.

Om personen får efterlevandelivränta betalas den ut i gemensam utbetalning med pensionen.

En person som får särskilt pensionstillägg (SPT) till sin allmänna pension får ett separat beslut om utbetalning som gäller SPT.

8.2. Utbetalning till en person som är bosatt i Sverige

Pensionsmyndigheten betalar ut pensionsförmåner till enskilda personer, enligt avdelning E och F i SFB, genom att sätta in ersättningen på mottagarens bankkonto (1 och 2 §§ Pensionsmyndighetens föreskrifter [PFS 2011:2] om sättet för utbetalning av pension med flera förmåner). Företag eller organisationer kan dessutom få insättning på bankgiro eller PlusGiro. Även om en person bor i Sverige kan pengarna sättas in på ett utländskt konto.

Utbetalning får göras på annat sätt om särskilda förhållanden föranleder det (3 § PFS 2011:2). Sådana förhållanden kan vara

- om uppgift om konto saknas, eller
- något annat liknande skäl som mottagaren inte kan råda över.

8.3. Utbetalning till en person som är bosatt utomlands

Innan Pensionsmyndigheten betalar ut vissa ersättningar får Pensionsmyndigheten kräva ett så kallat levnadsintyg av den försäkrade. Om en pensionär bor utomlands betalar Pensionsmyndigheten ut pension och pensionsrelaterade förmåner genom att sätta in pengarna på ett bankkonto i Sverige eller utomlands. Även om en person bor i Sverige kan insättning av pengarna göras på ett utländskt konto.

De utbetalningssätt som finns i dag är utbetalning till bankkonto utanför IBAN-området, IBAN inom IBAN-området och check till hemadress. Pensionären kan få utbetalningen antingen i svenska kronor eller i mottagarlandets lokala valuta. Om ingen av dessa är gångbara betalar Pensionsmyndigheten ut ersättningen i en tredjelandsvaluta, exempelvis EUR eller USD.

Den som vill ha pengarna på ett utländskt konto ska själv betala mottagaravgiften.

Pensionsmyndigheten får betala ut ersättningen på annat sätt än till bankkonto om särskilda förhållanden föranleder det (2 § PFS 2011:5).

Sådana förhållanden kan vara

- att betalning till konto medför onormalt höga mottagar- och uttagsavgifter för den försäkrade,
- att den försäkrade inte får öppna konto,
- att möjligheterna att göra uttag från konto är starkt begränsade,
- att samhällsstrukturen eller bankväsendet inte medger utbetalning till konto, eller
- något annat liknande skäl som den försäkrade inte kan råda över.

För utbetalning av ersättning till efterlevande vid arbetsskada gäller vad Försäkringskassan har beslutat.

8.3.1. IBAN

Bankerna i Europa har gemensamt utarbetat International Bank Account Number (IBAN), som är en standardiserad metod för att genomföra betalningar mellan länder. IBAN är ett tillägg till befintliga nationella kontonummer. En IBAN-utbetalning ska också innehålla Bic/Swiftadressen till kundens bank.

9. Vem får beslutet om utbetalning

Detta kapitel beskriver vem som får den information om utbetalningen som Pensionsmyndigheten skickar ut.

9.1. Grundregel

Den försäkrade ska själv få beslutet om utbetalning.

9.2. Den försäkrade har en ställföreträdare

I avsnittet beskrivs vad som gäller när en person är omyndig, har en god man, har en förvaltare eller har lämnat en fullmakt till en annan person.

9.2.1. Omyndig (underårig)

Beslut om utbetalning skickas alltid till förmyndaren om den försäkrade är omyndig. Den som är under 18 år är omyndig och får som regel inte själv råda över sin egendom (9 kap. FB). För barn som står under vårdnad av bägge föräldrarna är dessa förmyndare. Om barnet står under vårdnad av endast den ene av sina föräldrar är denne ensam förmyndare (10 kap. 2 § FB). I vissa fall kan även en medförmyndare förordnas att tillsammans med förmyndaren eller ensam företräda den omyndige. En medförmyndare är redovisningsskyldig gentemot överförmyndarnämnden. Om en underårig inte har någon förmyndare ska rätten förordna en särskilt förordnad förmyndare (10 kap. 5 § FB).

9.2.2. God man

När överförmyndaren förordnar en god man ska godmanskapet preciseras till sin omfattning (11 kap. FB). Pensionsmyndigheten måste därför få en kopia av godmansförordnandet för att kunna avgöra vem som ska ha beslut om utbetalning. Pensionsmyndigheten kan skicka beslut om utbetalning till både den försäkrade och gode mannen.

Exempel

Miguel har god man. I förordnandet står det att Miguel behöver hjälp med att förvalta sin egendom och sörja för sin person. Pensionsmyndigheten skickar därför beslut om utbetalning både till Miguel och till MIGUELS gode man.

I vissa fall kan det dock vara så att Pensionsmyndigheten *inte* ska skicka beslut om utbetalning till den gode mannen, eller *bara* skicka det till den gode mannen.

Exempel

Charlie har god man. I förordnandet står bland annat att den gode mannen ska hjälpa till med att förvalta Charlies egendom. Den gode mannen har skickat in en kopia av förordnandet till Pensionsmyndigheten och av förordnandet framgår att alla handlingar ska skickas enbart till god man p g a Charlies sjukdom. Pensionsmyndigheten skickar därför beslut om utbetalning enbart till Charlies gode man.

Exempel

Erik har god man. I förordnandet framgår att hans gode man främst ska hjälpa honom med att sörja för sin person. Gode mannen har skickat in förordnandet till Pensionsmyndigheten, men samtidigt begärt att Pensionsmyndigheten ska skicka alla handlingar enbart till Erik. Pensionsmyndigheten skickar beslut om utbetalning enbart till Erik.

9.2.3. Förvaltare

Om en försäkrad har en förvaltare ska beslut om utbetalning normalt skickas till denne. Även i detta fall ska omfattningen av förordnandet vara preciserat och Pensionsmyndigheten behöver få en kopia av det.

9.2.4. Fullmäktig

Normalt skickar Pensionsmyndigheten beslut om utbetalning till fullmäktigen, alltså till den som har tagit emot fullmakten. Det kan dock finnas undantag om fullmakten inskränker fullmäktigens rätt i denna del.

9.2.5. Annan ställföreträdare

Den försäkrade kan ha kommit överens med exempelvis en redovisningsbyrå om att denne ska ta hand om alla ekonomiska redovisningar. Pensionsmyndigheten kan då skicka beslut om utbetalning till en sådan ställföreträdare under förutsättning att Pensionsmyndigheten får en kopia av avtalet där det framgår att den försäkrade vill att beslutet ska skickas dit. Om avtalet inte omfattar sådana handlingar måste den försäkrade lämna en fullmakt för att Pensionsmyndigheten ska kunna skicka beslut om utbetalning till någon annan än den försäkrade.

9.3. Den försäkrade har ingen fast adress

Om mottagaren saknar en fast adress kan Pensionsmyndigheten skicka beslutet om utbetalning till mottagaren, c/o adress eller till en poste restante-adress. Det är den försäkrades ansvar att lämna uppgift om vilken adress Pensionsmyndigheten ska använda. Om den försäkrade saknar ställföreträdare skickar Pensionsmyndigheten alltid beslutet om utbetalning i den försäkrades namn.

Om mottagaren inte har något konto och postanvisningen skickas tillbaka till Pensionsmyndigheten måste Pensionsmyndigheten utreda om – och i så fall hur – ersättningen ska betalas ut. Om ersättningen avser en underårig kan den exempelvis betalas ut till ett konto med överförmyndarspärri om Pensionsmyndigheten saknar uppgift om adress till förmyndaren (JO-beslut 4811-2003).

10. Överlåtelseförbud

Detta kapitel behandlar överlåtelseförbudet.

10.1. Huvudregel

En försäkrad har inte rätt att överlåta en fordran på ersättning från Pensionsmyndigheten innan den är tillgänglig för lyftning (107 kap. 9 § SFB).

För garantipension och efterlevandestöd till barn behövs ingen motsvarande bestämmelse, eftersom någon fordran på sådan pension inte finns innan den får tas ut. Det beror på att det inte finns någon intjänad pensionsrätt för garantipensionen eller efterlevandestödet till barn. Tidpunkten för när fordran på garantipensionen eller efterlevandestödet till barn uppstår och när den får tas ut är alltså densamma (se bland annat Prop. 1997/98:152 om garantipension m.m., avsnitt 10.7, s. 109).

11. Arbetsgivardeklarationer och kontrolluppgifter

Detta kapitel beskriver de grundläggande reglerna om hur Pensionsmyndigheten ska göra arbetsgivardeklarationer och när Pensionsmyndigheten ska utfärda kontrolluppgifter.

11.1. Ändrade regler från och med 1 januari 2019

Tidigare skulle Pensionsmyndigheten redovisa och betala in arbetsgivaravgifter och avdragen skatt i klumpsummor under året. Vid årets slut lämnades kontrolluppgifter som angav hur mycket ersättning varje individ hade fått och vilka belopp som hade betalats in i arbetsgivaravgifter och avdragen skatt.

Från och med den 1 januari 2019 ska Pensionsmyndigheten redovisa dessa uppgifter varje månad i arbetsgivardeklarationen. En kontrolluppgift ska inte lämnas avseende ersättningar som redovisats på individnivå i en arbetsgivardeklaration (15 kap. 8 § första stycket SFL).

11.2. I några situationer ska kontrolluppgift lämnas

Det finns situationer när kontrolluppgift ska lämnas även efter den 1 januari 2019. Dessa är bland annat betald ränta (KU25) och näringsbidrag (KU70).

11.3. Arbetsgivardeklaration på individnivå

Den som betalar ut ersättning som är skattepliktig enligt IL till en mottagare som har A-skatt ska göra skatteavdrag. Detta beskrivs i kapitel 4. Den som är skyldig att göra skatteavdrag ska lämna en skattedeklaration (26 kap. 2 § 1 SFL). Pensionsmyndigheten är skyldig att lämna arbetsgivardeklaration varje månad. Sedan den 1 januari 2019 ska arbetsgivardeklarationen innehålla uppgifter per betalningsmottagare på individnivå. Vilka uppgifter som ska uppges framgår av 26 kap. 19 a § SFL.

En arbetsgivardeklaration ska för varje betalningsmottagare innehålla uppgift om (26 kap. 19 a § SFL)

1. den ersättning för arbete som utbetalaren är skyldig att göra skatteavdrag för,
2. den ersättning som utbetalaren är skyldig att göra skatteavdrag för enligt 13 kap. 3 och 4 §§,
3. skatteavdragets belopp,
4. den ersättning som utbetalaren är skyldig att betala arbetsgivaravgifter för,

5. ersättning som är underlag för statlig ålderspensionsavgift enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift, och
6. avdrag med tillämpning av 2 kap. 21 § socialavgiftslagen (2000:980).

Enligt punkt 1 ska en arbetsgivardeklaration för varje betalningsmottagare innehålla uppgift om den ersättning för arbete som utbetalaren är skyldig att göra skatteavdrag för. Enligt punkt 2 ska arbetsgivardeklarationen för varje betalningsmottagare även innehålla uppgift om den ersättning som utbetalaren är skyldig att göra skatteavdrag på, bland annat enligt SINK.

Utbetalningar av skattepliktiga förmåner som sker under en månad ska redovisas till Skatteverket efter månadsskiftet. Det innebär att varje månad i princip betraktas på samma sätt som ett helt inkomstår har gjort hittills. Utbetalningsdatum styr vilken månad som påverkar individens arbetsgivardeklaration, enligt kontantprincipen (10 kap. 8 § IL). Rapporterat skatteavdrag kan bara sänkas fram till att underlaget har redovisats i arbetsgivardeklaration till Skatteverket. Efter det att arbetsgivardeklarationen är ”stängd” för månaden är det bara tillåtet att ändra inkomsten (bruttobeloppet). Gjort skatteavdrag kan därför bara återbetalas under innevarande månad, det vill säga innan månaden är ”stängd”.

Den månatliga arbetsgivardeklarationen på individnivå och i förekommande fall kontrolluppgiften ligger till grund för Skatteverkets beslut om slutlig skatt. På Skatteverkets Mina sidor kan den enskilde se vilka skattepliktiga utbetalningar och vilken avdragen skatt som Pensionsmyndigheten och andra utbetalare har gjort under året.

12. Preskription av rätten till en ersättning

I detta kapitel beskrivs reglerna kring preskription av rätten till en ersättning.

Reglerna om hur långt tillbaka i tiden ett återkrav av felaktig utbetalning kan sträcka sig finns beskrivna i Pensionsmyndighetens vägledning 2012:2 version 4 Återkrav. När fordringen preskriberas finns beskrivet i vägledning 2005:2 version 16 Fordringshantering hos Försäkringskassan.

Fordringshantering hanteras av Försäkringskassan även när det gäller återkrav för Pensionsmyndighetens förmåner. När Pensionsmyndigheten har fattat beslut om återkrav övergår ärendet till Fordringshanteringen för fortsatt hantering i de fall personen inte betalar tillbaka ersättningen i enlighet med beslutet om återkrav inom 30 dagar.

Observera att de regler som beskrivs i detta kapitel inte ska blandas ihop med de regler som finns om hur långt tillbaka i tiden en ersättning kan beviljas.

12.1. Utbetalningen

Om en ersättning enligt balken inte har lyfts före utgången av andra året efter det då beloppet blev tillgängligt för lyftning, är fordran på beloppet preskriberad (107 kap. 12 § SFB). Det innebär att den som har beviljats ersättning av Pensionsmyndigheten, men inte har tagit emot utbetalningen före utgången av preskriptionstiden förlorar rätten till ersättningen. Om en ersättning har satts in på den berättigades konto har beloppet redan kommit mottagaren till handa och är att jämställa med ett utkvitterat belopp. Rätten till en sådan ersättning blir då inte preskriberad.

Exempel

En allmän pension som får lyftas i april 2018 preskriberas vid utgången av år 2020.

Exempel

Ken har beviljats retroaktivt bostadstillägg med 150 kronor som betalas ut med utbetalningskort i juni 2018. Om han inte har tagit emot ersättningen vid utgången av år 2020 förlorar han rätten till beloppet.

12.2. Pensionsmyndigheten utreder rätten till ersättningen

I ett mål uttalade FÖD att så länge frågan om den försäkrades rätt till ersättning är under prövning kan inte ersättningen anses ha förfallit till betalning. Det innebär att bestämmelsen om preskription inte är aktuell när den försäkrade har gjort en anmälan om ersättning och försäkringsärendet inte är handlagt. Pensionsmyndigheten ska utreda och ta ställning till den begäran som den försäkrade gör under ett pågående ärende. Om det har gått lång tid sedan den försäkrade anmälde sitt anspråk på ersättningen kan det vara svårt att få fram tillräckligt underlag för beslut. Det kan medföra att Pensionsmyndigheten inte kan bevilja ersättning trots att den försäkrade har anmält att han eller hon vill ha en ersättning och ersättningen då inte var preskriberad. Se vidare FÖD 1987:17.

13. Övrigt

Detta kapitel beskriver principerna för returhantering och de avtal om betaltjänster som finns med vissa banker.

13.1. Returhantering

De flesta utbetalningar gör Pensionsmyndigheten genom att sätta in ersättningen på den försäkrades konto i en bank. Betalningar kan komma tillbaka av olika skäl, till exempel om kontot är avslutat. En retur från en bank skickas till Pensionsmyndigheten när utbetalningen gäller pension eller pensionsrelaterad förmån. Ofta beror returen på att pensionären har bytt bankkonto. En retur som aldrig satts in på ett konto kan betalas ut som ett nettobelopp igen eftersom beloppet redan är bokfört.

Om en pensionär fått utbetalning insatt på sitt bankkonto och senare gör inbetalning till Pensionsmyndigheten är det däremot viktigt att inbetalningen bokförs.

Utbetalningskort som posten inte har kunnat dela ut återredovisas till Pensionsmyndigheten inom några dagar. Utbetalningskort som inte har lösts in återredovisas tio dagar efter giltighetstidens utgång (60 dagar efter utbetalningsdag).

13.2. Avtal om betalning via bank

Bankerna får viss ersättning för sin förmedling av socialförsäkringsersättning. Riksgälden har bland annat angett att ersättningen till bankerna ska baseras på fasta avgifter som varje myndighet själv betalar.

Från och med den 1 april 2017 har Riksgälden tecknat ett nytt ramavtal. Avtalet är tecknat med Danske Bank, Nordea och Swedbank och gäller i fyra år med rätt till förlängning ytterligare ett plus ett år.

Källförteckning

Lagar och förordningar

Fängelselagen (2010:610).

Förvaltningslag (2017:900)

Föräldrabalken

Inkomstskattelag (1999:1229)

Lag (1962:381) om allmän försäkring (upphävd)

Lag (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område (Avtalslagen)

Lagen (2005:130) om dödförklaring

Lag (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn (upphävd)

Lag (1998:702) om garantipension (upphävd)

Lag (2000:462) om införande av lag (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn (upphävd)

Lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken

Lag (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (upphävd)

Lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen

Förordningen (2002:782) om ansökan och utbetalning av pension m.fl. förmåner

Förordningen (1977:284) om arbetsskadeförsäkring och statligt personskadeskydd

Förordningen (2011:1261) om skatteförfarandelagen

Förordningen (2008:975) om uppgiftsskyldighet i vissa fall enligt socialtjänstlagen (2001:453)

Förordning (2009:1175) med vissa bemyndiganden för Pensionsmyndigheten

Rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpning av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen

Rådets förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpning av förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpning av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen

Skatteförfarandeförordning (2011:1261)

Skatteförfarandelag (2011:1244)

Socialförsäkringsbalken

Socialtjänstlag (2001:453)

Utsökningsbalken

Ärvdabalken

Föreskrifter

Pensionsmyndighetens föreskrifter (PFS 2012:2) om levnadsintyg

Pensionsmyndighetens föreskrifter (PFS 2011:2) om sättet för utbetalning av pension med flera förmåner

Pensionsmyndighetens föreskrifter (2011:1) om utbetalning till socialnämnden av retroaktivt beviljad ersättning

Pensionsmyndighetens föreskrift (PFS 2011:5) om ändring i

Pensionsmyndighetens föreskrifter (PFS 2010:1) om sättet och tiden för utbetalning av pension m.m. till den som vistas eller bor utomlands

Pensionsmyndighetens rättsliga ställningstagande

PRS 2016:2 om när Pensionsmyndigheten ska betala ut ersättning till socialnämnd

Förarbeten

Prop. 1990/91:107, Beskattning av inkomst av tjänst från Sverige m.m.

Prop. 1974:129, Förslag om förbättrade folkpensionsförmåner och en lagstadgad sänkning av den allmänna pensionsåldern

Prop. 1997/98:152, Garantipension, m.m.

Prop. 1997/98:151, Inkomstgrundad ålderspension, m.m.

Prop. 1988/89:33 om avgifter för pensionärer vid sjukhusvård

Prop. 2004/05:88 om nya regler om dödförklaring

Prop. 2001/02:164, Socialförsäkringsförmåner vid institutionsvistelse på statens bekostnad

Prop. 1979/80:1, Socialtjänsten

Rättsfall

FÖD Dom 675-1986, refererad 1987:17

RÅ 2001 ref. 58

Speciallitteratur

Carlsson m.fl., Norstedts laghandböcker

Vägledningar

Försäkringskassans vägledning (2005:2 version 16) Fordringshantering hos Försäkringskassan

Försäkringskassans vägledning (2005:1 version 18) Utbetalning av förmåner, bidrag och ersättningar

Pensionsmyndighetens vägledning (2019:1 version 1) Förvaltningsrätt i Pensionsmyndighetens verksamhet

Pensionsmyndighetens vägledning (2012:2 version 4) Återkrav

www.pensionsmyndigheten.se